

Novi svijet

ISSN 1331-226X Godina XLIV, br. 10 - Listopad 2008.

Cijena 15 kn

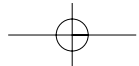
Obitelj i etika
sutrašnjice

Moj dragocjeni
biser

Međunarodni susret bogoslova

MNOGI A IPAK JEDNO

SADRŽAJ

Naslovnica:
Međunarodni susret bogoslova u gradiću Faro - na jednom od kalničkih Sedam zuba
 (foto: Seweryn Wagner)

9

12

14

22

24

30

- 3 KOMENTAR
 Obitelj i etika sutrašnjice
- 4 IZ ŽIVOTA
 Nisu se pretvarali
- 5 RIJEČ ŽIVOTA
 Radost darivanja
- 6 CHIARA
 Žive stanice
 Život i pravilo
- 9 OBLJETNICA
 Plodovi zajedništva
- 12 SUSRETI
 Mnogi a ipak jedno
- 14 VJENČANI FOKOLARINI
 Vjenčani i posvećeni Bogu

- 18 U DUBINU
 Trojstvo kao model
 društva / 2
- 20 KULTURA DAVANJA
 Dajte i dat će vam se
 Davanje je ljubav na djelu
 Ljubav znači konkretno davanje
 Kultura ljubavi
- 21 DIJALOG
 W.D. Mohammed
 – imam mira
- 22 SVJEDOČANSTVO
 Moj dragocjeni biser
- 24 SVJET MLADIH
 Svjetlo sjaji

- 26 ZDRAVLJE
 Visoki krvni tlak prijatnija
 za cijeli organizam
- 27 RAZGOVORI
 Proglašenje ženidbe
 ništavom i rastava
 Dijete i molitva
 Mogu li uključiti TV ?
 Prijatelji bez vrjednota
- 30 INTERVJU
 Škola moja opsesija
- 33 UKRATKO
 Putovi dijaloga / 6
- 35 CRTICE
 IZ SVAKODNEVICE
 Čovjek i "ljudovanje"

Mjesečnik Pokreta fokolara
 Godina XLIV br. 10 listopad 2008.

Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, tel.: (+385) 048 682282, fax: (+385) 048 270033; e-mail: novi-svijet@fokolar.hr, web stranica: www.fokolar.hr, Izdavač i nakladnik: Djelo Marijino - Pokret fokolara; Glavna urednica: Đina Perkov; Uredničko vijeće: Đina Perkov, Sonja Eterović, Ivana Cvetković, Zdenko Horvat, Bartłomiej Zielinski; Grafički urednik: Bartłomiej Zielinski; Dopisnica iz Moskve: Ivanka Šplajt; Suradnici: Paola Glavurtić, Domagoj Sajter, Josip Planinić, Branimir Kovačević, Josip Buljan, Zdravko Tišljar, Divna Bajkuša, Mirta Vranko; Tisak: FEROPROMS d.o.o., Zagreb. Godišnja pretplata 150 KN, donatorska 300 KN, za Europu: 33 EUR. Za kontinente: 55 USD. Pojedinačni broj 15 KN. Uplate putem vašeg povjerenika ili na račun Pokreta fokolara broj 2360000-1101456527. Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi na gornjem lijevom uglu naljepnice sa adresom. Novi pretplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo. Devizni račun: PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D., 10000 Zagreb, Račkoga 6, Croatia, SWIFT CODE: PBZGHR2X IBAN HR77 2340 0091 1100 8789 2

Tiskanje ovog broja započeto je 17.09.2008.

OBITELJ i etika sutrašnjice

Hrvatska se već desetljećima ubraja u nisko-natalitetne zemlje, što osobito dolazi do izražaja početkom školske godine. Generalne statistike pokazuju da je u ovoj godini 150 razreda manje djece u hrvatskim školama u usporedbi s prošlom godinom. Taj trend traje već godinama a ukazuje na postupno ali stalno odumiranje stanovništva, s posljedicama na svim područjima ljudskog djelovanja. Malo se radi na rješavanju ovoga problema, a mjere pronatalitetne politike pokazuju se manje-više nepoticajne.

I obitelj, nositeljica života, počesto je prepuštena samoj sebi u borbi za vlastitu egzistenciju, a sve više i za svoj identitet.

No obitelj je od neizmjerne važnosti za društvo, ona je njegova najmanja stanica. U njoj se afirmiraju ljudske vrijednosti koje ona potom ucjepljuje u društvo.

Jedna od vrijednosti koju obitelj tradicionalno prenosi u svakoj kulturi jest prihvaćanje tjelesnih i vremenskih ograničenja kao čimbenika povijesne i kulturološke evolucije same obitelji i njezinog društvenog okruženja. Roditelji stare? Šteta! Ali tako postaju nježni djedovi i bake. Djedovi i bake su slabi i brzo se razbole, ali postaju mudri i prenose viziju života koja očarava. Ljudsko

iskustvo samo u sebi nalazi snagu da daje smisao rođenju, neizbježnoj bolesti, starenju, gubljenju sposobnosti i samoj smrti. Za vjernika je sve to tajanstveni izraz ljubavi Božje. Za onoga tko ne vjeruje to je laički dodir s tajnom života i sudjelovanje u preobrazbi materije.

No hoće li uvijek biti tako? Znanost i tehnika pripremaju budućim naraštajima (na kraju krajeva, to je za nekoliko desetljeća!) nestabilne situacije koje traže uvijek nove etičke odgovore. Znanstveno istraživanje je nezaustavljivo, a kako kronika počinje pokazivati, uskoro ćemo biti pozvani upravljati čudom života te tajnom boli i smrti na danas nezamisliv način. Iza zatvorenih vrata laboratorija ulazi se u DNK fenomena koji se zove čovjek i već je jasno da se neće biti moguće zaustaviti. Budući naraštaji naći će se pred odabirima od kojih nas hvata jeza: rođenje, smrt i kvaliteta života neće više biti neizbježni fenomeni, nego će se njima sve više moći upravljati. Tko? Koje institucije? Pravo? Politika? Multinacionalne kompanije?

Vjerojatno će najprije biti pozvana odlučiti najmanja stanica društva, a to je obitelj. Za odabir kvalitete života koji se rađa, za odluku o dužini i kvaliteti života koji se gasi, pred

perspektivom života bez boli zbog mogućnosti zamjene organa, stoga i liječnički potpomognute "besmrtnosti"... bit će potrebna kolektivna mudrost, a to znači vrijednost koja može proizići samo iz društvenog iskustva jedinstva.

Dina Perkov

Za odabir kvalitete života koji se rađa, za odluku o dužini i kvaliteti života koji se gasi, pred perspektivom života bez boli... bit će potrebna kolektivna mudrost

Crkve i druge institucije s moralnim predznakom, kako vjerske tako i civilne, po mišljenju mnogih jedine će biti sposobne upravljati nadolazećom etičkom krizom. Tko drugi inače?

No jesu li obitelji svjesne svoje odgovornosti? Iz njihova života, iz njihova iskustva i životnog traženja institucije će moći dobiti poticaje, provokacije, pobude da traže cjelovite ljudske odgovore, jer se napajaju na onoj božanskoj baštini koju posjeduje svako ljudsko biće. Bit će to novi korak prema ujedinjenom svijetu. □

NISU SE PRETVARALI

Kad sam imao devet godina, cijela se naša obitelj sa Sicilije preselila na sjever Italije. U šesnaestoj godini počeo sam zanimarivati učenje, što je dovodilo do čestih obiteljskih rasprava, osobito s ocem.

Nakon nekog vremena prekinuo sam školovanje, družeći se s lošim društvom. Bavio sam se i boksom, potom postao prestupnik jer nisam podnosio red i pravila. Često sam izazivao tuču, sve do krvi...

Školovanje sam nastavio na Siciliji i postao učitelj, no vrativši se kući sreo sam staro društvo. Sada su uzimali drogu i krali da bi došli do novca. Počeo sam i ja. Na početku su to bile male krađice, a zatim prave s oružjem u ruci, preprodavanje droge... Počela su prva hapšenja. Za vrijeme kućnog pritvora uspio sam pobjeći. Odlazim izvan Italije, u Belgiju, gdje nastavljam neuredni ilegalni život. Dodirujem dno.

S 32 godine ležim u zatvoru u Padovi. Razmišljam o svom životu i o 15 godina provedenih na ulici, o obitelji koja me nikada nije napustila. Ni sam ne znam kako, odlučujem započeti novi život.

Roditelji i odvjetnik govore mi o jednoj zadrugi u našem mjestu nastaloj u svrhu zapošljavanja mladih s problemima poput moga. Činim sve da me prime. U zatvoru se ponašam dobro kako bih dobio odobrenje da radim van zatvora. Dobivam određenu slobodu i

ulazim u zadrugu *Tassano*.

Uključivanje nije bilo jednostavno. Zbog moje prošlosti nisam ulijevao povjerenje vodstvu zadruge. Da bi me upoznali, primili su me na volontiranje, bez ikakve naknade. Prvi put u svom životu počinjem stvarati planove i nadati se nečemu novom.

Uočavaju moje zalaganje i spremnost da radim sve poslove. No još uvijek sve to činim iz osobnog interesa: da me prime za stalno. Ne zanimaju me mladi što rade sa mnom niti upravitelji zadruge, iako vidim da se trude oko mene, što od drugih do tada nisam doživio.

arhiv CN

Jedne noći buknuo je požar u uredima. Odmah smo otkrili da ga je podmetnuo jedan od nas. Očajan sam, prestravljen. Sebično razmišljam o mogućem zatvaranju zadruge, o gubljenju slobode i povratku u zatvor, o propadanju mojih snova. No upravitelji zadruge se smireni šale, pomažu jedan drugome, čiste, spašavaju što se spasiti može. Shvaćam da razmišljaju drugačije od mene: oni žele spasiti zadrugu, ali ne iz vlastitog interesa, već poradi svih nas, poradi mene...

Od toga dana počinjem ih gledati drugim očima. Dok sam se prije žalio, osuđivao ih i mrmljao protiv njih, sada sam ih nastojao razumjeti, upoznati ih bolje, surađivati i vidjeti u njima prijatelje. Pogađa me njihova smirenost i vjera u Providnost, kako oni kažu, tj. u Nekoga koji uspije naći rješenje u teškim trenucima, a takvih je bilo dosta.

Nisam praktični vjernik, ali sam u zadrugi našao osobe koje uistinu nastoje živjeti evanđeosko bratstvo i solidarnost, bez opterećivanja drugih. Na početku sam mislio da se pretvaraju, ali nakon više godina uvidio sam da je sve istina!

Ako sam danas sretan, ostvaren kao osoba i kao radnik, to je stoga što su me prihvatili i ljubili takvog kakav jesam. Radim na odgovornom mjestu u zadrugi zahvaljujući upravo njihovu povjerenju, njihovu načinu spašavanja osoba poput mene, njihovu načinu vraćanja izgubljenog dostojanstva.

Dobio sam hrabrost da izađem iz svoje sebičnosti i gledam u budućnost. U zadrugi sam pronašao obitelj prave braće koja su me naučila živjeti transparentno, na poslu i izvan njega, te zajedno prevladavati poteškoće koje još nosim u sebi. Danas i ja nastojim živjeti po načelima kulture davanja, na kojima se temelji rad zadruge *Tassano*.

Nedavno sam se oženio divnom djevojkom i dobili smo prekrasnu djevojčicu.

Roko (Italija)

RADOST darivanja

Chiara
Lubich

"Dajte i dat će vam se: mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše"

Je li ti se ikada dogodilo da si od prijatelja primio poklon i osjetio želju da mu uzvратиš? I da te na to nije toliko potakla želja da se odužiš, koliko prava, zahvalna ljubav? Sigurno jest.

Ako se to tebi događa, onda možeš samo zamisliti kako je s Bogom koji je Ljubav!

On uvijek uzvraća svaki dar koji darujemo bližnjemu u Njegovu ime. To je iskustvo pravih kršćana koje im se često događa, no svaki put iznenađuje: nikada se nećemo moći priviknuti na Božju domišljatost. Mogla bih navesti tisuće, desetke tisuća primjera, mogla bih napisati knjigu o tome. I vidio bi koliko je istinita misao "Mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše", a označava obilje kojim Bog uzvraća, Njegovu velikodušnost.

"Nad Rim se već bila spustila noć. U podrumskome stanu nekoliko djevojaka koje su nastojale živjeti Evanđelje zaželele su jedna drugoj laku noć. No oglasilo se zvono. Tko je to u ovaj sat? Na vratima čovjek, panično prestrašen i očajan. Sljedećeg su dana njega i njegovu obitelj trebali izbaciti iz kuće jer nije plaćao najamninu. Djevojke su se pogledale i prešutnim dogovorom otvorile ladicu u kojoj se, raspoređen po kovertama, nalazio ostatak njihovih plaća i novac namijenjen za plin, telefon i struju. Sve su dale tom čovjeku, bez razmišljanja i te su noći zaspale

sretne: netko drugi će misliti na njih. Ali još prije zore zazvoni telefon: 'Dolazim odmah taksijem', začuše glas onog čovjeka. Iznenadene što je izabrao taksij, djevojke čekaju. Njegovo lice im govori da se nešto promijenilo. 'Kad sam se sinoć vratio kući, čekalo me nasljedstvo za koje nikad nisam ni pomislio da bih ga mogao dobiti. Osjetio sam u srcu da ga moram podijeliti s vama.' Iznos je bio točno dvostruko veći od onoga koji su mu velikodušno dale."

"Dajte i dat će vam se: mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše"

Jesi li i ti doživio nešto slično? Ako nisi, sjeti se da moraš darovati bez interesa, ne očekujući ništa za uzvrat, bilo tko da te traži.

Pokušaj! Ali nemoj to učiniti zato da vidiš rezultat, nego iz ljubavi prema Bogu.

No reći ćeš: "Ali ja nemam ništa!"

Nije istina. Ako želimo, posjedujemo neiscrpna bogatstva: svoje slobodno vrijeme, svoje srce, osmijeh, savjet, svoju kulturu, svoj mir, svoju riječ...

Reći ćeš još: "Ne znam kome dati."

Pogledaj oko sebe: sjećaš li se onog bolesnika, one udovice koja je uvijek sama, onog prijatelja kojega si ostavio potištenoga, onoga uvijek tužnog nezaposlenog mladića; brata koji treba pomoć, prijatelja u zatvoru, onog nesigurnog početnika? U njima te čeka Krist.

Poprimi novo kršćansko pona-

"Dajte i dat će vam se: mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše"

(Lk 6, 38)

šanje – kojim je Evanđelje prožeto – a to je anti-zatvaranje i anti-zabrinjavanje. Prestani polagati svoju sigurnost u dobra ove zemlje i osloni se na Boga. U tome će se očitovati tvoja vjera u Njega, koja će biti brzo potvrđena uzvraćenim darom.

No Bog ne djeluje tako da tebe obogati ili da nas obogati: On želi da drugi vide mala čuda uzrokovana našim davanjem i da postupe isto tako.

On čini da imamo više zato da bismo mogli više dati, da – kao pravi upravitelji Božjih dobara – pomognemo da dobra kruže u zajednici u kojoj živimo, pa da se mogne reći kao za prvu kršćansku zajednicu u Jeruzalemu: "Nitko među njima nije oskudijevao."

Ne osjećaš li da time pridonosiš oživljavanju društvene revolucije koju svijet očekuje?

"Dajte i dat će vam se". Isus je prvenstveno mislio na nagradu koju ćemo dobiti u raj, ali ono što dobijemo na ovoj zemlji već joj je preludij i jamstvo. □

1 Dj 4, 34.

Iako nije imala u planu osnovati Fokolare, Chiara je stvorila mrežu od tisuća i tisuća skupina koje žele biti samo ljubav

Serenella Silvi

Chiara pozdravlja djecu u Madridu prigodom njezinog putovanja u Španjolsku 2002.

"Bila su ratna vremena i sve se rušilo..." To je poznata Chiarina povijest, pripovijedana u neborderima New Yorka i San Paola, po zapuštenim periferijama velikih metropola – od Bombaya do Nairobija, malenim skupinama ljudi i mnoštvima koja su punila stadione cijeloga svijeta.

To je pripovijest s korijenima u Evanđelju, u jakoj vjeri u Boga Ljubav. I u pozivu na uzajamnu ljubav, kako bi nas uvijek On vodio na putu koji je oduvijek označen za čovječanstvo: sveopće bratstvo.

Ta je povijest počela u relativno malenom gradu, u Trentu, ali se odatle proširila i u zabače-

ŽIVE stanice

na sela Indonezije i u srce Amazonije, gdje se o Trentu i o njegovu koncilu dotad nije čulo.

To je pripovijest one koja je svojim životom i svojim bićem nosila povjeren joj dar, čiji značaj na početku nije poznavala. No plan koji se otkrivao u uvijek novim događanjima slijedila je srcem prepunim Boga. On joj je jednom dao čuti u duši poziv: "Daruj se sva meni".

I mnogi su je slijedili: najprije stotine, potom tisuće, a danas već milijuni, darujući svoje sna-

ge i talente za ostvarenje jedinstva koje ponekad može izgledati kao san, u vrijeme kada izbijaju uvijek novi sukobi, kao što je to bilo u Drugom svjetskom ratu, kada je sve i započelo.

Ako danas uđeš u hodnik Staklene palače, reći ćeš da je riječ o jednoj utvrdi, posvuda detektori metala. Tako je bilo i 28. svibnja 1997. kada je Chiara govorila u OUN-u. Odjekivao je isti duh, onaj iz Trenta, ali se predstavljao s novim licem. Iste su ključne točke izložene u smionom prijedlogu: uzajamnu ljubav treba primijeniti među državama, u korist većega dobra.

Postojala je mala vjerojatnost da se takav prijedlog čuje među tim zidovima, izgovoren upravo onima koji su pozvani poticati dijalog na svim razinama; ali Chiara je taj prijedlog već vidjela ostvaren, jer za nju je postojalo već tisuće upaljenih žarišta u svijetu, ognjišta koje je užgao 'njezin' pokret, Pokret fokolara.

Giuseppe Di Stefano/arihiv C.N.

"Uvijek moram svjedočiti Boga kojega ljubim iznad svega", rekla je u toj prigodi. Zato se njezin životni ideal poput mrlje ulja proširio u mnoge zemlje svijeta.

No još je uvijek velika i ujedinjena obitelj. Mogao bi izgledati i kao velika mreža koju povezuje bezbroj čvorova. To su malene ili veće zajednice, povremene ili stabilne, bogate samo evanđeoskim životom, po onim riječima: "Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima" (Mt 18, 20). Zbog toga su točke nade i obasjavaju nove putove po kojima 'će se svijetu vratiti osmijeh', kako se znala izraziti Chiara.

Ta bi mreža mogla izgledati i kao kaleidoskop, koji nas podsjeća na uvijek različite kombinacije boja. Od Chiare su krenule skupine sastavljene od ljudi koji rade za umjetnost u zajedništvu, za politiku po mjeri čovjeka; koji rade u gradskim poglavarstvima, u školama, tvornicama, sportskim klubovima... Mnoštvo različitih boja s istim korijenom.

Sama je Chiara jednoga dana rekla da će mnogi ljudi ponovno

naći izgubljeni smisao života, jer će susresti one koji sve daju iz ljubavi. Tako je i bilo. Jer je ona dala pravi primjer.

Uvijek je bila vrlo bliska svojima, koji su svi na neki način njezina djeca, a bit će to i dalje, uvijek. Brojna pisma koja je napisala i dalje će se čitati i doprinijet će izgradnji mnoštva živih stanica, čvorova u mreži, kamenčića u mozaiku, a to su bezbrojne male lokalne zajednice Fokolara. Ta su pisma jamčila solidarnost onima koji su trpjeli, molitve bolesnima, sadržavala su odgovore na životna pitanja mladih, davala su dragocjene savjete obiteljima,

ma koji se zalažu prenijeti svoje životno iskustvo, s mnogim mladima, adolescentima i djecom. Nakon što ju je susrela, jedna od najmanjih napisala je Chiari da joj se činilo kako je kraj nje prošla vatra. I zaključila je: "Znaš zašto? Jer ti si ljubav svijetu. Ti su ljubav svijeta".

Završit će sjećanjem na međunarodnu skupštinu Svjetske konferencije religija za mir (WCRP) održanu 1999. u Amanu (Jordan). Chiara je tamo bila pozvana kao glavna izlagačica. U stankama su joj pristupali brojni delegati i nosili joj pozdrave iz cijeloga svijeta. Bile su to osobe svih naroda,

Aman u Jordanu, studeni 1999.

Pogled na dio publike prisutne na sedmoj Svjetskoj konferenciji religija za mir. Chiara je na ovaj važni skup bila pozvana kao glavna izlagačica

(2) Michele Zanuzuchi/arihiv C.N.

poticaje za susret udovaca, značajan pozdrav prije nekog putovanja... "Ljubiti, ljubiti, ljubiti"... "Sve pobjeđuje ljubav"... "Ljubiti uvijek"... "Biti prazni sebe da bismo primili mudrost"... "Ostati uvijek u Bogu"...

"Utemeljila si veliki pokret", često su joj govorili. Da, veliki! S obnovljenim obiteljima, stariji-

boja i dobi. Budisti, Židovi, muslimani, hinduisti i kršćani raznih Crkava. Chiara je ostala iznenađena i rekla gotovo za sebe: "Gledaj dokle je stigla ljubav". Da, za nju je Pokret bio uvijek i samo ljubav, nastao iz karizme koju je ona sama nazvala "ona ljubav koja je jedinstvo, koja je Crkva, koja pretpostavlja 'dvojicu ili trojicu'". □

Skupina mladih u ekumenskom gradiću Ottmaringu u Njemačkoj

Maria Voce

Diploma pravnog fakulteta i magisterij iz kanonskog prava priskrbili su mi milost da budem pored Chiare dok je radila na dopuni općeg statuta Djela Marijina.

To je značilo sudjelovati u radu stvorenja koje je Bog izabrao kao instrument da bi Crkvi i čovječanstvu darovao novu karizmu. Neprestano i pozorno oslušujući glas Duha Svetoga, ona je prenosila sav sadržaj toga dara u kratke pravne obrasce, ocrtavajući djelo koje se od Njega rodilo i koje samo ona koja ga je započela poznaje u najsitnijim pojedinostima.

U prvim vremenima Pokreta fokolara, pred revolucijom koju je donosilo življeno Evanđelje, spontano se nametalo pitanje zašto treba imati 'statut' da bi se živjelo nešto što predstavlja obično kršćanstvo. No

ŽIVOT i pravilo

Nova karizma sažeta u kratkim pravnim normama koje ocrtavaju fizionomiju novog Djela Božjeg. Osvrt Marije Voce, prije nego što je izabrana za novu predsjednicu Pokreta fokolara.

prema Crkvi, koju je Chiara uvijek prikazivala kao ljubljenu majku. Od nje je beskrajnom zahvalnošću primala svaku primjedbu i svako odobrenje kao dar Božji.

Posljednjih godina tome se pridodala žurna želja za dopunom statuta, čime će pravo na život dobiti posljednji izrazi ove biljčice što je već počela rađati novim obilnim plodovima.

Uključena u taj rad, vidjela sam kako Chiara pokazuje put kojim ići, ciljeve koje treba dostići, s posebnom pozornošću da ostavi otvorene mogućnosti razvoja, pogleda uprtog u sveopće bratstvo, polazeći uvijek od konkretnog života.

Ona nije shvaćala kako se može promišljati o pravilima apstraktno. Sve je u njoj bilo život i svako se pravilo rađalo iz života te je moralo biti sposobno rađati život. Istodobno je bila svjesna važnosti jasnog definiranja pojmova, jer će se crkvenim odobrenjem to potvrditi i postat će dragocjeno,

jamstvo karizme za buduća vremena.

Željela je da svaki detalj statuta bude znak i plod onog zajedništva koje je u temelju svekolikog života Djela, te je postavljeno kao preduvjet svakog drugog pravila. Zato je pozorno slušala svaki savjet, premda je bila posve svjesna da samo ona može zajamčiti da pravila odgovaraju izvornom nadahnuću i opisati, odrediti, ocrtati fizionomiju po kojoj će se raspoznati njezino stvorenje.

Tom se radu Chiara posvećivala žarom i ljubavlju, želeći ga brzo završiti. Bog ju je iznutra poticao da svima koji će u različitim oblicima prihvatiti život u njezinom djelu, ostavi pregled jednostavnih i istodobno korjenitih pravila, lako razumljivih i primjenljivih, izvor života i radosti, kako bi napredovali na putu jedinstva.

"Djelo je potrebno dobro ukorijeniti u statut – govorila je misleći na vrijeme kad nje više neće biti – jer statut kazuje što činiti, ti to živiš i vraća se radost, vraća se sigurnost, vraća se sreća."

Ona sigurnost i ona sreća koju nam je ona posvjedočila i nakon posljednjeg odobrenja 15. ožujka 2007., na koje je najodlučnijim zalaganjem odgovorila: "Crkva nas vidi takve i takvi moramo biti".

□

Centro Santa Chiara

Kardinal Eduardo Pironio 1990. predaje Chiari Lubich statut Pokreta fokolara odobren od Papinskog vijeća za laike

kasnije se u Chiari počela oblikovati svijest da je ta revolucija poprimala oblike sasvim određenog djela Božjega koje je, poput biljčice, moralo pustiti korijene u tlo Crkve kako bi donijelo rod.

Ta sve jasnija i dublja svijest povezivala se sa žarkom ljubavi

OBLJETNICA

Razgovor s mons. Slavomir mirom započeo je upravo sjećanjem na proslavu njegove obljetnice obilježene 12. svibnja liturgijskim slavljem u grkokatoličkoj katedrali Presvetog Trojstva, a zatim svečanim ručkom u dvorani gradića Faro u Križevcima, uz nazočnost 28 nadbiskupa i biskupa iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, Slovenije, Srbije, Češke, Slovačke,

Mons. Slavomir u svibnju ove godine proslavio je 25-u obljetnicu svoga biskupstva. Na slici sa slovenskim biskupom Novoga Mesta mons. Andrejem Glavanom

PLODOVI zajedništva

Važnu ulogu u povijesti Pokreta fokolara u Hrvatskoj imao je grkokatolički vladika mons. Slavomir Mikloš koji je ove godine svečano proslavio 25-u obljetnicu svoga biskupstva

Ukrajine. Još vidljivo pod dojmom ističe koliko ga je iznenadilo pismo Pape Benedikta XVI., obradovala prisutnost nuncija mons. Cassarija, kardinala Bozanića. Oni koji nisu mogli doći, javili su se pismom i čestitkama. "Proslava je protekla bez ikakvih propusta, osjećalo se jedinstvo u pravom smislu, kao da je netko iz neba sve to dirigirao, pratio... sve je došlo u pravi čas. Uzvanici su zadivljeni govorili da je bilo veličanstveno. Bilo je to svje-

dočanstvo. A mislim da je svjedočanstvo jako važno za one koji sumnjaju da sam postupio ispravno kad sam rezidenciju i cijeli kompleks dao na korištenje Pokretu fokolara. Sad su mogli vidjeti plodove. I svi koji su došli govorili su o tome svojom prisutnošću. Jer kao što je netko rekao, Križevci ne pamte tako obimnu proslavu. A to govori o izgradnji jedinstva", zaključuje biskup Slavomir i dodaje: "Najprotnesnija je bila molitva 'Oče naš' uoči banketa. Cijela dvorana se orila od pjesme i dubine te molitve. Raspoloženje je bilo opuštено i svi su bili u središtu događanja. Hvala Bogu za taj dan! Trebalo se malo zaustaviti i pogledati u prošlost... a sad je volja Božja krenuti naprijed istim putem."

Živjeti život

Mons. Slavomir rođen je 1934. u vojvođanskom naselju Đurđevu. Otac krojač i majka domaćica s ljubavlju su podizali i u kršćanskom duhu od malih nogu odgajali svojih pet kćeri i sina. Imao je sklonost prema knjizi, puno čitao i volio puno znati. Pedesete godine nenadano je osjetio poticaj da ode u sjemenište. "Čekao sam 2 godine jer je tada bio je red za sjemenište za starija zvanja. No to je bila dobra priprema. U Križevce sam prvi put došao 1952. i spremao se na školovanje u Rijeci, gdje sam u sjemeništu završio dva razreda gimnazije, jer se sudskim aktom sjemenište na 5 godina zatvorilo. Biskup Bukatko tada me poslao u Pazin, gdje sam završio treći i četvrti razred gimnazije, a nakon toga sam došao u Zagreb na filozofiju i teologiju, budući da nisam dobio vizu za Rim. Nakon završenog fakulteta bio sam četiri godine kapelan u Ruskom

privatni arhiv

Dina Perkov

Mladi svećenik Slavomir Mikloš s roditeljima i sa svojih pet sestara

Mons. Slavomir (šesti s lijeva) i biskupi prijatelji Pokreta fokolara na susretu s Chiarom u mjestu St Luc u Švicarskoj 7. kolovoza 1984. "Nakon što je Chiara otišla, sjećam se da se među biskupima osjećalo snažno jedinstvo – kao da nam je lancima povezala ruke. To se ponavljalo iz godine u godinu."

Sa Svetim ocem Benediktom XVI. koji je mons. Slavomiru uputio čestitke za njegovu obljetnicu

Krsturu, a jednu sam godinu čuvao kuću i vodio kancelariju dok je vladika Segedi bio na Drugom vatikanskom koncilu. Nekoliko mjeseci sam bio Vukovar, a od 1970. sam u Zagrebu. Do 1983. vršio sam razne službe u sjemeništu: kancelar, ekonom biskupije, vodio sam bogoslove, sjemeništare i tu sam ostao do danas."

Dok je bio duhovnik 1972. godine mons. Slavomir dobio je u ruke prvu knjigu Chiare Lubich prevedenu na hrvatski jezik 'Živjeti život': "Te kratke meditacije, duboke, životne i tako konkretne jako su me obogaćivale. Pokušao sam to prenositi na bogoslove, preporučivao im da upoznaju duhovnost, čak je u našem sjemeništu priređivan susret svih bogoslova iz Hrvatske."

Centar za Istočnu Europu

Još kao ekonom pokušavao je raznim programima spasiti propadanje biskupske rezidencije i pratećih objekata u Križevcima, ali bez uspjeha: "Kad sam 1983. postao križevački vladika, odgovorni za Pokret Fokolara u Hrvatskoj ponudili su mi suradnju, želeći osmisliti rezidenciju i sve objekte oko katedrale. Već 1. svibnja 1985. bila je radna akcija – pripremanje instalacija za odvod i dovod vode i za struju.

li u dvorištu. No već 1988. smo dobili dozvolu da u gospodarskom dijelu izgradimo dvoranu za susrete s blagovaonicom. Iste godine već smo je mogli koristiti, iako je bila samo pokrivena, bez plafona i bez nekoga komfora. No svejedno smo mogli Boga tražiti i susretati, ostvarivati jedinstvo u konkretnom radu. Darovima ljudi sve se to polako dizalo i nešto kasnije već bilo u funkciji.

Mislim da je to dugogodišnje zalaganje imalo odjeka na mojoj ovogodišnjoj proslavi. Mnogi su biskupi rekli da su bili duboko dirnuti. Sve je to plod duhovnosti jedinstva koja se tamo živi."

Mons. Slavomir se u detalje sjeća susreta biskupa prijatelja Pokreta fokolara 1985., kada je s Ivanom Bregantom, odgovornim za Pokret u Jugoslaviji, pokazao Chiari Lubich projekt uređenja budućeg Centra: "Chiara je tada rekla da će Križevci poslati centar za Pokret u Istoč-

arhiv NS

privatni arhiv

PLODOVI ZAJEDNIŠTVA

Bili su to prvi zahvati da se omogućiti dolazak veće grupe ljudi, korištenje sanitarnih čvorova i spavaonica. Tako smo 1985. već imali par susreta u staroj ruševnoj školi

noj Europi. I dodala: 'Bit će veći od Loppiana'. Sada još nije, ali možda će biti jednom u budućnosti."

Zajednica biskupa

Na godišnjem susretu biskupa u Castelgandolfu svake su se godine okupljali biskupi cijeloga svijeta. Mons. Slavomir nije propustio nijednoga: "Tamo smo dobivali širinu katoliciteta, jer od Filipina, od Madagaskara, pa do Toronta ili Washingtona, ili pak Teksasa pa sve dolje do Juga Brazila, imam prijatelja po čitavom svijetu. To mi daje širinu katoličkog pogleda na svijet i na čovjeka, jer čovjek je biće Božje koje treba obogaćivati svoju dušu Božjim istinama, obogaćivati ljude oko sebe, nositi Isusa među nama.

Kao biskup mogao sam na puno načina osjetiti, doživjeti i koristiti zajedništvo izraženo Isusovim riječima: 'Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tamo sam ja među njima'. Biskup je puno puta izoliran čovjek, ne može podijeliti svoj križ i svoje probleme i često ih mora

sam rješavati. Oslanjao sam se na zajednicu biskupa, mi smo bili duhovno povezani savezom jedinstva. Chiara nas je učila da svoje probleme stavimo u Božje srce, da ne nosimo teret na leđima, nego ga darujemo Isusu da ga On riješi."

I on je imao poteškoća, ali ih je pokušavao uvijek na očinski način riješiti, kako je najbolje mogao. Međutim 1990. nastupili su veliki problemi: "Bosna mi je bila odrezana, u Vojvodinu nisam mogao ići bez dozvole Ministarstva za kulturu u Beogradu, ili kasnije vize. A onda je došla treća etapa: podjela eparhije. To mi je bilo dosta bolno, ali sam sve doživljavao kao Božju volju i sad sam sretan što tamo imaju svoju crkvenu vlast, a mi smo ostali bogati kao i prije, imamo puno duhovnih zvanja i dosta svećenika."

Chiara je iz blizine posebno doživljavao u ljetnim mjesecima, na susretima biskupa u Švicarskoj. "Prvi put je to bilo 1984. godine. Nakon što je Chiara otišla, sjećam se da se među biskupima osjećalo snažno jedinstvo – kao da nam je lancima povezala ruke. To se ponavljalo iz godine u godinu. U početku nas je bilo osmorica, onda dvanaestorica, itd. Te prve godine su bile jako dirljive. Chiara je rekla kako smatra da je kompletirala sve u Pokretu time što je stvorila tu malu biskupsku zajednicu prijatelja Pokreta i što smo sklopili duhovni savez jedinstva."

Znati izgubiti

"Moram reći da sam živeći duhovnost jedinstva naučio izgubiti svoje planove u korist Božjih. I kad bi došlo do nekih razmirica ili nerazumijevanja, hrabro pristupiti čovjeku prvi, iako sam

biskup – bio to bogoslov, svećenik, laik, redovnik, redovnica. Ja sam pastir, ja sam pozvan svaku osobu upoznati, čak i kad je zločesta, ali ona je iz istog stada. Nadalje, kao biskup ustrajao sam na tome da se ne zanemari duhovna dimenzija klera. Do rata smo imali bogate duhovne vježbe, a nakon rata još bogatije. Posljednjih godina redovito odlazimo u Križevce, u prostore gradića Faro, na opće zadovoljstvo svećenika. No na početku je bilo protivljenja, ali pokušavao sam uvijek ljubiti prvi, ljubiti neprijatelja ako treba.

Nastojim ne praviti probleme, preskočiti ono što se mora preskočiti da ne bude karambola, sve u cilju stvaranja bratskih odnosa i kontakata. Kao biskup mogu samo reći da sam se obogatio što sam upoznao Pokret fokolara. Sada s puno više otvorenosti i razumijevanja pristupam čovjeku. Od malena sam naučio biti u zajednici s više etničkih pripadnosti, ali sam kroz Pokret fokolara dobio još širu dimenziju. Ima biskupa po cijelom svijetu, sada i kardinala, koji sa mnom dijele to duhovno blago koje se zove karizma jedinstva."

Mons. Slavomir uvjeren je da je takvim pristupom poraslo zajedništvo u njihovoj zajednici: "Sto posto. To se vidjelo i na proslavi. Neki nisu više u istoj eparhiji, ali došli su iskazati svoje poštovanje."

Hvala Chiari!

"Ja mislim da bi bez Djela Marijinog Križevci danas bili u pozadini i kao kraljevski grad i kao biskupsko sjedište... jer Križevci su s Pokretom dobili više

staza: preko vrtića su dobili ulazak u Europu i na sveučilište. Preko Djela Marijinog Križevci su međunarodni gradić. Gradu i gradskoj upravi uvijek je otvorena dvorana i prostor oko rezidencije, gdje mogu dovesti i župane i parlamentarce itd. Sveučilišta u Zagrebu i u Skopju, a tko zna sutra gdje još, obogaćena su dodatnim programima, a to je Europa, to je zapravo međunarodni institut u ovom gradu. Zbog svega toga ja sam jako sretan. Sve je biskupijsko što je bilo, ali na korist Crkvi, na korist Pokretu i na čast križevačkom

Milkaž Hribar

biskupu. Objekti nisu u ruševnom stanju, ne propadaju, nego se koriste na dobro Crkve i na slavu Božju.

Prigodom obilježavanja četrdesete obljetnice Pokreta u Hrvatskoj mogu samo reći hvala Chiari i njezinoj djeci. Križevačka katedrala i okolni prostor posvećeni su Presvetom Trojstvu, što mene jako dira. Nismo mi birali da naša katedrala bude u gradiću Faro, a Presveto Trojstvo je vrhunac, rekao bih dragulj u njemu, model života koji je Chiara uvijek naglašavala."

□

Mons. Slavomir prima čestitke od križevačkog gradonačelnika Branka Hrga i župana Koprivničko-križevačke županije Darka Korena

SUSRETI

*Sjemeništarc
i organizatore
posjetio je
pomoćni biskup
zagrebački mons.
Ivan Šaško, a
bogoslove
pomoćni biskup
zagrebački mons.
Vlado Košić
(na slici sa
sudionicima
međunarodne
škole)*

**Boris
Vidović**

*Podijeljeni u šest
grupa
produblivali su
različite aspekte
duhovnosti
jedinstva*

U gradiću Faro u Križevcima u kolovozu se okupilo 40-ak bogoslova iz svih dijelova svijeta: od Južne Koreje, preko Rumunjske, Poljske, Češke, Slovačke, Italije, do Brazila i Argentine. Susret pod naslovom 'Mnogi a ipak jedno' organizirao je Centar *gens* (*gens* - nova generacija svećenika) iz Rima, koji povezuje bogoslove cijeloga svijeta koji žele živjeti karizmu jedinstva Chiare Lubich.

Nekoliko dana ranije, od 5. do 9. kolovoza, u gradić Faro je došlo nekoliko sjemeništara i mladih koji razmišljaju o svećeničkom pozivu. Njihovo logorovanje imalo je karakter priprema za susret bogoslova idućega tjedna. Sjemeništarc i organizatore posjetio je pomoćni biskup zagrebački mons. Ivan Šaško. Tom se prigodom upoznao sa stanovnicima gradića i njihovim aktivnostima. Posjet je završio misnim slavljem koje je predvodio mons. Šaško.

Potom su počeli pristizati bogoslovi na njihov redoviti godišnji ljetni susret. Bilo je dojmljivo vidjeti toliko radosnih bogoslova na jednom mjestu, željnih izgraditi zajedništvo i tako ostvariti Isusovu oporuku "Da svi budu jedno". Izgledalo je da već dugo godina žive zajedno, a ustvari su se mnogi od njih susreli po prvi put.

Na samom početku susreta, veoma dojmljiv trenutak je bio sjećanje na dva dana ranije po-

MNOGI a ipak jedno

Međunarodni susret bogoslova u gradiću Faro

ginolog svećenika iz Rumunjske, Laszla Orbana, koji je kao bogoslov redovito dolazio na ovakve susrete. On je, kao sveučilišni kapelan, sa studentima provodio odmor na ušću Dunava u Crno More. Vidjevši kako mladiću iz grupe prijete opasnost od utapanja, bez oklijevanja je skočio u vodu želeći ga spasiti. U tome je uspio, no nažalost, on sam je pri tome izgubio život. Bogoslovima je Laszlo bio živi primjer Isusovih riječi: "Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje"; ohrabrenje da i oni, istina u malim svakodnevnim stvarima, ustraju u darivanju sebe za dobrobit svojih bližnjih.

Jutro bi započelo meditacijom i razmjennom iskustava o življenju Božje riječi. Naime, svakog dana bi se izabrala jedna rečenica iz Evandjelja koju su bogoslovi nastojali i konkretno

prenijeti u svakodnevne aktivnosti: "dajte i dat će vam se; sve što želite da ljudi vama čine, činite vi njima..." Podijeljeni u šest grupa potom su produblivali različite aspekte duhovnosti jedinstva.

Bavili su se i konkretnijim aktivnostima, kao što je rad vlastitim rukama u nekima od djelatnosti gradića Faro. Tako je jedna grupa bila zadužena za pospremanje u vrtiću Zraka sunca, nekoliko bogoslova je pomagalo u tvornici čarapa Stellae Fari, dok je velika većina radila poljoprivredne poslove. Tako se gradilo zajedništvo ne samo među bogoslovima već i sa stanovnicima gradića. Mnogi su kušali kako je rad puno učinkovitiji ako se pri tome nastoje izgraditi uzajamni odnosi i kako darivanje samoga sebe Bog obilato nagrađuje svojom nazočnošću i radošću koja iz toga proizlazi.

Osobito važno je bilo razmatranje o Isusu na križu, kada je vapio: Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio? Bogoslovi su mogli prepoznati i izabrati Napuštenog Isusa

Nuri Kim

Seweryn Wagne

kao ideal svoga svećeništva, u kojem je darivanje sebe iz ljubavi prema drugima vrhunac svećeničkog poslanja. U grupama su potom nastavili promišljanje na temu boli: na koji način žive patnju u vlastitom životu, koji ih problemi muče i na koji način se nose s teškim situacijama? Svjedočanstva koja su nakon toga iznesena na zajedničkom zasjedanju potvrđivala su važnost prisutnosti osoba s kojima je moguće podijeliti takve trenutke kao najbolje rješenje i sigurnost da se na ispravan način svladavaju poteškoće.

Pred kraj prvog tjedna kampa, bogoslove je posjetio pomoćni biskup zagrebački mons. Vlado

Košić. Nakon kratkog predstavljanja sudionika susreta, iznesena su i njihova zapažanja i doživljaji koji su pokazivali kako se jedinstvo može ostvariti u svim aspektima ljudskog života: bilo da je riječ o sportu, molitvi, radu u polju, u kuhinji... kada se radi iz ljubavi za drugoga tada svaki trenutak postaje susret s Isusom. Nakon kratkog dijaloga u kojem su bogoslovi postavljali biskupu pitanja, slijedilo je misno slavlje.

Osobito zanimljiva je bila radionica o medijima. Iz Španjolske je radi toga došao svećenik Jose Carlos Isla, zadužen za medije u biskupskoj konferenciji južne Španjolske. On je iznio svoja

Pokret gens od 2. do 4. siječnja 2009. priređuje veliki međunarodni kongres u Castelgandolfu za sve bogoslove koji žele upoznati karizmu jedinstva Pokreta fokolara.

iskustva u radu s medijima, te mogućnosti ali i opasnosti koje ovaj važni segment ljudskog života nosi u sebi. Nakon predavanja bogoslovi su u skupinama razmjenjivali iskustva o odnosu spram

masmedija i pokušali naći rješenja za njihovo što bolje korištenje. Svaka skupina izradila je "dekalog", tj. deset točaka za pravilnu upotrebu medija (Internet, TV, mobilni) koje će im biti od pomoći u daljnjem životu i u pozivu na koji se spremaju.

Osim radnih cjelina susret je imao sportsko-rekreativne sadržaje, po-

put nogometa i rekreativnih igara, a bogoslovi su mogli iskazati i svoje umjetničke talente. Svima se u srce urezao izlet na Kalnik i uspinjanje na vrhove zvane Sedam zuba. Nedjeljno poslijepodne bilo je prigoda za posjet Zagrebu, zagrebačkoj katedrali i grobu blaženog kardinala Alojzija Stepinca, koji je dao svoj život za jedinstvo Crkve, što je na

Svima se u srce urezao izlet na Kalnik i uspinjanje na vrhove zvane Sedam zuba

Michal Szubra

sve sudionike ostavilo snažan dojam.

Istovremeno s posljednja tri dana susreta bogoslova, u gradiću Faro su svećenici istočnog obreda sa svojim vladikom mons. Slavomirovom Miklovišom imali redovite godišnje duhovne vježbe. Vladika je pozvao bogoslove da s njim i svećenicima proslave njegovih 25 godina biskupstva, počastivši ih velikom tortom. □

I Iv 15, 13.

Bogoslovi su se bavili konkretnijim aktivnostima, kao što je rad u poljoprivredi. Tako se gradilo zajedništvo ne samo među bogoslovima već i sa stanovnicima gradića.

BeZet

VJENČANI FOKOLARINI

vjenčanim fokolarinima i odgovornima za pokret Nove obitelji, koji su od samih početaka bili uz Chiaru Lubich i Igina Giordanija, prvog vjenčanog fokolarina i suutemeljitelja Pokreta fokolara.

Koja je razlika između vaše obitelji i obične obitelji dobrih ljudi?

Anna Maria Zanzucchi: "Dvije se temeljne značajke pridodaju, a to su osobno posvećenje Bogu i suživot u fokolaru s fokolarinima u djevičanstvu. Fokolarin/a u braku živi u svojoj obitelji sa supružnikom i djecom, radi kako i svi drugi ljudi, a kad

VJENČANI i posvećeni Bogu

Novi i još nedovoljno poznat poziv u Crkvi. O tome razgovaramo s Anna Marijom i Danilom Zanzucchi iz pokreta Nove obitelji

Giulio Meazzini

Besmisleno ih je tražiti! U kalendaru nema vjenčanih svetaca, čast iznimkama. Tijekom stoljeća Crkva je s pravom isticala poziv na djevičanstvo, ali time su često u drugi plan potisnute vjenčane osobe, sve dotle da su postali 'proleteru duha', kako ih je nazivao Iginio Giordani.

Bio je potreban Drugi vatikanski koncil da bi se na pravo mjesto stavio Božji poziv vjenčanih osoba.

Među novostima na tom području jedna je još nedovoljno poznata, nastala u srcu Pokreta fokolara. Fokolar je, naime, kako ga je definirala utemeljiteljica Chiara Lubich, "suživot – usred svijeta – osoba u djevičanstvu i u braku, na

različite načine posve darovanih Bogu". Stoga i vjenčani u potpunosti sudjeluju u suživotu posvećenih.

O tome razgovaramo s Annamarijom i Danilom Zanzucchi,

može, obično jednom tjedno, odlazi u fokolar, gdje ima mogućnost živjeti snažno duhovno iskustvo jedinstva. To jedinstvo sačinjavaju prirodni elementi – kao što je poštovanje, uvažava-

"Biti vjenčani fokolarini ne znači drugo do biti savršene vjenčane osobe", kažu Anna Maria i Danilo Zanzucchi (na slici)

(4) arhiv C.N.

se tamo predstavio. Na Marijapolju 1953. odlučili smo se vjenčati.

Nešto kasnije poštom stiže pismo naslovljeno na Anna Mariju. Slučajno ga otvorim i vidim da je moja žena pozvana na jedan susret fokolarinka u braku u Rimu. Ona. A ja koji sam je upoznao s ovim Pokretom – ne. Bio je to za mene važan trenutak. Shvatio sam da Bog

poziva osobe jednu po jednu, a ne zajedno. Mjesec dana kasnije stiglo je pismo i za mene, ali ja sam već bio učinio korak.

Više godina nakon toga, u vrijeme Drugog vatikanskog koncila, pozvao nas je jedan indijski biskup da govorimo laicima. Kad sam ispričao to moje iskustvo, tj. da je izbor Boga osoban, sablaznili su se i rekli: 'Kako, u obitelji treba ići naprijed zajedno!' Usprotivili su se, optužili nas da rušimo obitelj. Misao da postoji izravan odnos svake osobe s Bogom bila je suviše snažna.

Iz ljubavi se ovaj ideal može posredovati supružniku i onda je moguće da nastane tzv. obitelj-fokolar, gdje oboje dijele ovaj ideal. No izbor Boga je jedno postolje bez kojega se suviše često brak ruši; nije slučajno da mnogi tadašnji obiteljski pokreti nisu opstali u vremenu.

Povijest nas tome uči: prvi vjenčani fokolarin bio je Igino Giordani. Sam, jer njegova žena nije dijelila njegov odabir. Spartaco Lucarini bio je drugi, i

Vjenčani fokolarini jučer i danas. Na fotografijama: Spartaco Lucarini i Igino Giordani, prve osobe u braku koje su se osobno posvetile Bogu; Strana lijevo: obitelj vjenčanih fokolarina iz Afrike

nje, prijateljstvo – i ljubav čija je mjera dati život jedni za druge, ako je potrebno. No osnovni element nije odabrati djevičanstvo ili brak, nego darovati se Bogu."

U stvari, prije vjenčanja treba odabrati Boga osobno...

"Da, taj bi odabir, po mojem mišljenju, trebao biti korijen svakoga braka. Ako dvoje supružnika nisu cjelovite osobe, ako se ne održavaju same na nogama, brak je poljuljan i ne može stići do punine. Potrebno je jedinstvo i odvojenost. Živeći iskustvo fokolara i u braku se povećava i pročišćuje ljubav, po ljubavi koju fokolarin supružnik donosi u obitelj."

Kako ste počeli?

Danilo Zanzucchi: "Kao mladić bio sam odgojen s mišlju da je brak oslanjanje muškarca na ženu i obrnuto. Kad smo upoznali Pokret fokolara, Anna Maria i ja bili smo očarani idealom braka koji nam

Nekoliko vjenčanih osoba posvećenih Bogu u ljeto 1956. u Tonadicu (Sjeverna Italija)

VJENČANI I POSVEĆENI BOGU

on sam, barem na početku. Potom Aldo, Tecla i drugi.

Zašto je Gospodin odabrao ovaj put? Možda zato da nam pokaže da je izbor Boga temeljan. Ako netko nije ukorijenjen u Boga, ljubav prema ženi može nestati, oslabiti zbog poteškoća ili bolesti. Ali ako je netko ukorijenjen u Boga, tada ljubav nema za cilj samo osobno zadovoljstvo, ona je za drugoga."

To znači da je moguće biti vjenčani fokolarini i kad supružnik krene drugačijim putem, samo što će biti teže...

Anna Maria Zanzucchi: "Teže je vidjeti izraženu Božju prisutnost među dvoje. No to je samo u našim očima tako, Bog vidi drugačije. Božja prisutnost je otajstvo. Zato je sigurno da u obitelji gdje su dvoje vjenčanih fokolarina treba uvijek vladati takva uzajamna ljubav da omogućiti Božju prisutnost. No to je nastojanje, jer koji put se oslanjamo na drugoga, očekujemo da drugi – muž ili žena – nešto kaže ili učini.

Ukratko, to je put za sve. Naime, kada supružnik ne slijedi isti put, u određenom je smislu tu još jedna milost više, jer smo pozvani ljubiti tako da odgovor dođe samo od ljubavi, a ne zato što dvoje imaju iste korijene i iste ideje."

Nije li to poziv samo za super žene i super muškarce?

"Ne, mi smo normalne osobe. Sigurno da postoji milost zbog stanja u kojem jesmo, ali je istina i to da smo svi na putu i da ima puno padova. Na kraju krajeva, biti vjenčani fokolarini ne znači drugo do biti savršene vjenčane osobe."

Što treba učiniti onaj tko osjeti da ga privlači ova duhovnost?

"Govoreći o Giordaniju, Chiara Lubich je više puta rekla kako je osjetila u njemu prikladnost za Božji poziv. Dakle, treba postojati poziv. Vjerojatno će

put treba znati reći 'ne' fokolaru i 'da' Božjoj volji toga trenutka. Odgovorni smo mi i samo mi možemo ocijeniti lomimo li obiteljsko jedinstvo i je li Božja volja u tom trenutku ostati kod kuće."

Za vama je pedesetogodišnje iskustvo. Kakva su djeca vjenčanih fokolarina, kako rastu?

"Nađe se svega, jer mi smo obični ljudi, s našim ljudskim ograničenostima koje ostaju, s kojima se treba suočiti i ne skrivati ih. Ponekad možda stavimo djecu u drugi plan,

"Put je odgovoriti Bogu, njegovoj ljubavi, konkretnim životom – obiteljskim i bračnim, tako da smo dar jedno za drugoga i u izrazima nježnosti, u osjećajnosti, u spolnosti." Na slici: obitelj Fabietti

(2) arhiv C.N.

uvijek biti malo vjenčanih fokolarina, iako nam je Chiara jednom rekla: 'Porast ćete i postati narod'."

Da li djeca protestiraju kada vide da su roditelji podijeljeni između kuće i fokolarara?

"Ovisi o tome kako se s njima razgovara, kako ih gledamo, ovisi o njihovom trenutku. Važno je uvijek ostaviti mogućnost otvorenog dijaloga. Nije lako, koji

dok mora postojati samo prvi plan Božje volje, bilo da je riječ o fokolaru ili o djeci. Osim toga, djeca žive u ovom svijetu.

Mislim da nam Gospodin daje da proživimo neke teške situacije da ne bismo mislili kako smo drugačiji od drugih i jer moramo znati prihvatiti sve ljude. Samo ako doživimo patnju, možemo razumjeti druge."

To je, naravno, drugačiji način gledanja na djecu.

Danilo Zanzucchi: "Bili smo na marijapoliju 1956. kad smo imali dvije djevojčice. Jako smo ih voljeli. Jednom je jedna od prvih fokolarina vidjela kako se prema njima ponašam i rekla mi: 'Znaš li da je Isus u njima?' U tom sam trenutku shvatio veličinu njihova dostojanstva. Obično mislimo da su djeca naša.

Osobito dok su mali osjećamo potrebu da ih odgajamo i pomažemo im u rastu, vidimo sebe u njima, postoji vrlo duboka ljubav. Ali ako je Isus u njima, tada se sve mijenja, jer postoji Božji plan nad njima koji nije moj. Ti si im dao život ali oni su Božji."

Anna Maria Zanzucchi: "Uvijek nas zadivljuje kad vidimo da se djeca vraćaju, možda nakon više godina,

nakon što je možda došlo do loma s nama roditeljima. Zašto se vraćaju? Možda zato što im nedostaje ljubav dvoje roditelja. Ne treba žuriti. Ne žuri se Bogu, pa kako bismo mi trebali požurivati. U tome nam pomaže življenje sadašnjeg trenutka."

Možemo reći da je u tome put svetosti za sve?

"Tu postoji vrlo jasan pojam svetosti. Nije to svetost pojedinca koji možda utemeljuje jedan samostan. Put je odgovoriti Bogu, njegovoj ljubavi, konkretnim životom – obiteljskim i bračnim, tako da smo dar jedno za drugoga i u izrazima nježnosti, u osjećajnosti, u spolnosti. Otvaranje vrata fokolaru vjenčanicima velika je intuicija Chiare Lubich, jer bilo da smo u djevičanstvu ili u braku, put je uvijek isti: svatko treba odgovoriti na Božji poziv.

"To je poziv otvoren svijetu..."

Danilo Zanzucchi: "Naš zadatak nije ostati kod kuće ili u fokolaru, nego biti ljubav u društvu i u Crkvi. Izvesti svetost iz samostana i nositi je na ulice, na radna mjesta i u život."

Nedavno je Chiara Lubich predložila Igina Giordanija za uzor vjenčanicima i nevjenčanicima. Zašto?

Anna Maria Zanzucchi: "To mogu samo pretpostaviti: zbog ljubavi. Giordani je imao dimenziju poništenja sebe i bio je posve ljubav, što je temeljno. A mislim da je to osnova za svakoga – ne biti, ne postojati sebi, da bismo bili ljubav (za druge). Osim toga bio je uzor jer je u svom srcu nosio čitavo čovječanstvo. □

DAR VJENČANIMA

Tri pitanja Raffaelli Cardinali, autorici upravo izašle knjige *Vjenčani fokolarini*¹, u izdanju Citta' nuove, u kojoj ona opisuje njihove značajke i njihovu povijest

U Crkvi su uvijek postojale vjenčane osobe bliske redovničkim zajednicama, pokretima i raznim zajednicama...

"Novost vjenčanih fokolarina sastoji se u dvije temeljne točke. Oni potpuno pripadaju fokolaru zajedno s osobama u djevičanstvu, nisu pridruženi, nisu trećoredci. To je novost u crkvenoj povijesti i donedavno ta mogućnost u Kanonskom pravu nije postojala. Osim toga, poziv je osoban, nije obiteljski."

Jeste li završili svoje istraživanje ili želite nastaviti s drugim inicijativama?

"Željela bih proširiti knjigu povezujući Presveto Trojstvo i brak, u svjetlu duhovnosti jedinstva."

Istraživanje je trajalo godinama, uz mnoge intervjuje i razgovore.

"Bilo je dirljivo vidjeti kako je nastala i razvila se ova nova stvarnost, susresti njezine svjedoke i čuti iz usta Chiare Lubich kako im je Bog dao razumjeti ovaj originalan poziv. To istraživanje proživljavala sam s mojim suprugom koji mi je pomagao, često vrlo konkretno, prateći me ili me ostavljajući slobodnom da odem i na više dana od kuće. Oboje smo vjerovali da će ovaj rad biti dar osobama u braku, a u konačnici i Crkvi.

¹ Raffaella Pinassi Cardinali, *I focolarini sposati, una "via nuova" nella Chiesa*, Citta'Nuova, 2007

Raffaella Cardinali, autorica knjige u izdanju Citta' nuove, u kojoj opisuje značajke i zanimljivu povijest jednog novog poziva nastalog u Crkvi.

Na slici:
Michel Pochet:
"Trinita"

(Nastavak iz prošlog broja)

Značajke trojstvene ljubavi

Treća značajka trojstvene ljubavi. Kada se obraća Ocu, Isus kaže: „Sve moje tvoje je, i tvoje moje“ (Iv 17, 10; usp. 16, 15). Ne može biti drugačije jer ljubav nas potiče da sve dijelimo, ona uzima na sebe potrebe drugih.

Apsurdna ekonomska neravnoteža kakvu vidimo u svijetu gdje 20% stanovništva troši 80% proizvoda, znači da ne postoji trojstveni odnos među ljudima i narodima, jer još nismo postali „jedna obitelj čovječanstva“, ne osjećamo našima potrebe drugih, ne osjećamo da su one dio nas.

No kada zbog uzajamne ljubavi postoji podjela dobara, kada trgovina i ekonomski odnosi među narodima nemaju za cilj samo zaradu, a još manje izrabljivanje, kada postoji sudjelovanje i solidarnost, kada se drugoga ljubi kao samoga sebe, kada se dobra proizvode s ciljem dobrobiti, zdravlja i sreće korisnika, tada se čovječanstvo kreće u pravcu Trojstva!

Još jedan način kojim se mogu izraziti trojstveni odnosi je sljedeći: kada dvije osobe ili društvene skupine žive jedna s drugom, *za* drugu, *u* drugoj, *zahvaljujući* drugoj.

Živjeti samo '*s*' moglo bi biti nedovoljno, ako je to običan suživot, paralelno življenje gdje je svatko sebi dovoljan.

Ako dodamo '*za*', to već znači jedno usmjerenje, posebnu pozornost prema drugome, izlaženje iz sebe, više izražava darivanje.

Živjeti '*u drugome*' još više izražava trojstvenost, jer govori o onoj uzajamnoj prisutnosti jednoga u drugome koju je samo prava ljubav sposobna dati.

I konačno, ako svatko može reći da živi u većoj punini '*zah-*

TROJSTVO kao model društva / 2

valjujući' drugome, time upotpunjuje kruženje evanđeoske ljubavi koja je tipična za trojstveni život.

Nekoliko poticaja na društvenoj razini

Ima još jedan vid koji ne možemo ispustiti jer bez njega bratska ljubav i trojstveni odnosi postaju nemogući, postaju utopija.

Riječ je o tzv. *kenosi*, kako je zovu teolozi. I to je grčka riječ koja proizlazi iz ulomka Novoga zavjeta gdje se kaže da Isus, "trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego SAM SEBE 'OPLIJENI' uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik" (Fil 2, 6-7).

Kenosi znači "ispražnjenost"

od sebe da bismo mogli postati jedno s drugim, a na taj način drugi i mi u punini postajemo ono što jesmo.

Ova *kenosi* nam kaže vrlo važne stvari. Spomenut ćemo samo dvije koje imaju veze s društvenim životom: *slušanje* i potrebu da svaku *patnju znamo preobraziti* u prigodu za novom i autentičnijom bratskom ljubavlju.

Slušanje. Svi smo doživjeli koliko nas karizma jedinstva uči slušati. To je nešto osnovno, a velika je rijetkost. Vrlo sam rijetko u svom životu, izvan duhovnosti jedinstva, pronašao osobe koje znaju potpuno slušati, ispraznivši se od svih svojih misli, predrasuda, prethodnih iskustava, bez žurbe da odmah odgovore ili se suprotstave onome što drugi

Enrique
Cambón

govori. To je *osnovni* stav da bismo uspjeli uspostaviti trojstvene odnose. Evo nekoliko kratkih primjera:

U politici: ako u politici želimo živjeti trojstveno bratstvo, treba slušati razloge drugoga, pa i razloge druge stranke ili drugog sektora, bez predrasuda (ne suprotstavljajući se iz principa, samo zato što drugi pripada suprotnoj, ako ne i neprijateljskoj stranci), tako da doista shvatimo ono što želi izraziti, nastojeći uočiti dio istine koja postoji u onome što predlaže, potičući inicijative koje su doista korisne za dobro ljudi. Bez "stvaranja praznine u sebi", bez istinskog slušanja, bez komunikacije, shvaćanja, vrjednovanja pozitivnoga koje postoji kod drugih, to postaje teško ili neostvarivo.

U trgovini: obično se tržišni stav sastoji u tome da se nadasve brinemo da prodamo svoju robu uz najveću moguću ekonomsku korist, a da se ne brinemo dovoljno za dobro drugoga. Da bismo doista razumjeli potrebe drugoga, treba se zanimati za njega, potpuno primiti ono što on traži. Moglo bi se misliti da ovakvim stavom gubimo vrijeme i manje zarađujemo. Iskustvo kaže da je istina upravo suprotno.

U pedagogiji: U jednom svom zapisu Simone Weil tumači da bi središnji zadatak pedagogije trebao biti poučavanje da budemo pažljivi. Ako pomažemo ljudima u tome, u svom će životu moći rasti, znat će slušati prave učitelje, događaje i iskustva, druge kulture, itd. To bi bilo na korist ne samo učenicima nego i profesorima, jer svi moramo znati učiti jedni od drugih da bismo rasli u humanosti.

U arhitekturi: Samo iskreno slušanje, ako se oslanja na

potrebnu stručnost, omogućuje da uočimo potrebe drugih. Upoznao sam arhitekta koji su znali otići živjeti nekoliko dana s obitelji za koju su trebali izraditi nacrt za novu kuću, kako bi upoznali njihov način života, tako da izgrade ne samo dostojnu kuću, nego i što prikladniju za potrebe te obitelji. Tako suvremena urbanistika, onoliko koliko je usmjerena u istinsko služenje građanima, nastoji projektirati sve humanije, ekološke gradove, gdje postoje mjesta za susrete, bez barijera koje diskriminiraju ljude koji nisu tjelesno sposobni, itd.

U medicini: Na području zdravstva čine se važni koraci u smjeru cjelovitog prihvaćanja bolesnika. Poznato je da nije dovoljno brinuti se za "strojtijelo" dajući dijagnoze i nudeći lijekove. Cijela osoba u svom društvenom kontekstu oboljeva i sklad cijele osobe treba "ozdraviti". Ali za to je potrebno istinsko zanimanje za bolesnika i slušanje. Sve više se doživljava koliko takav stav može činiti čuda i u medicini.

Zaustavit ćemo se na ovih nekoliko primjera. Lijepo je primijetiti da se u svijetu umnažaju "trojstvena sjemena". Trojstvenost i humaniziranje se podudaraju što se više odnosi trojstvenog tipa približavaju Božjem planu nad čovječanstvom.

Križ

Još nekoliko riječi o gore spomenutom drugom smislu *kenose*.

Gdje postoje ljudska bića, tamo je i patnja – zbog ograničenosti, pogriješaka, ili običnih neslaganja (u osobnosti, razmišljanjima, u kulturi, itd.). Svi iz iskustva znamo koliko je ponekad teško ljubiti kao Isus ili iznova uspostaviti narušeni odnos. I koliko su spori i postupni ljudski procesi (osobni i povijesni), koliko se puta procesi rasta u civiliziranosti i humanosti zaustavljaju ili su podložni slabljenju, itd. Zbog toga, *ako za mjeru naše ljubavi nemamo Isusovu napuštenost na križu*, nije moguće rasti u odnosima trojstvenog tipa bez zaustavljanja, započinjući uvijek iznova nakon svake poteškoće ili patnje.

Zaključak

Namjera mi je bila dati naslutiti novost koju karizma jedinstva nosi u čovječanstvo kad nam pomaže živjeti u našim odnosima i na društvenoj razini, po uzoru na Presveto Trojstvo; neizmjernu vrijednost uzajamne bratske ljubavi, življene sa svim teološkim i antropološkim bogatstvom kojemu nas je naučio Isus.

Kada doista ljubimo, mi u ljudskoj povijesti, koliko je to moguće, živimo život istovjetan božanskom Trojstvu. Učimo *živjeti sve više "kao" Bog, da bismo sve više živjeli "u" Bogu*. Zbog toga se naš život u svim svojim dimenzijama – pa i društvenim – može preobraziti ne samo u očaravajuću i uvijek novu avanturu, nego nadasve u stalni izvor jedinstva s Bogom, u *neprestanu kontemplaciju*. □

Ako za mjeru naše ljubavi nemamo Isusovu napuštenost na križu, nije moguće rasti u odnosima trojstvenog tipa bez zaustavljanja, započinjući uvijek iznova nakon svake poteškoće ili patnje

KULTURA DAVANJA

Chiara
Lubich**Dajte i dat će vam se**

Potrebno je širiti kulturu davanja. Ali što je to kultura davanja? To je kultura Evanđelja, to je Evanđelje, jer mi smo davanje razumjeli iz Evanđelja. "Dajte – zapisano je u Evanđelju – i dat će vam se, i u krilo će se vaše istresti dobra, nabijena i natresena mjera" (*Usp. Lk 6, 38*). To je ono što doživljavamo svakodnevno. Kad bi svi živjeli Evanđelje, velikih problema u svijetu ne bi bilo, jer vječni Otac intervenira i Isusova se obećanja ostvaruju: "Dajte i dat će vam se".

(*Grachen, Švicarska, 21. srpnja 1995.*)

Davanje je ljubav na djelu

Ekonomija zajedništva se rodila jer je postojao kontekst jedne posebne kulture koja stvara novi svijet: kulture davanja. Govorila je Majka Terezija: "Što je davanje? To je ljubav na djelu." Zato, ako mi želimo ljubiti, moramo stići do djela, dakle do davanja.

(*Castelgandolfo, 8. veljače 1998.*)

Kultura ljubavi

Kultura davanja ne znači samo davanje dobiti, ili davanje nečega, dragulja, zemlje, kuće. Nije riječ o tome. To je davanje koje smo mi naučili iz Evanđelja, a znači ljubiti sve. Zato je kultura ljubavi: ljubiti i zaposlenike, ljubiti i konkurente, ljubiti i kupce, ljubiti i dobavljače, ljubiti sve. Stil života poduzeća mora se potpuno promijeniti, sve mora biti evanđeosko, inače nema ekonomije zajedništva.

(*Prag, 30. travnja 2001.*)

Ljubav znači konkretno davanje

U ekonomiji zajedništva ne može se učiniti ništa ako u osnovi ne postoji kultura davanja koja je Evanđelje. Evanđelje je ljubav, jer Bog je ljubav i mi moramo biti ljubav. Ljubav znači konkretno davanje. Bez davanja, bez služenja i bez pomaganja nema ljubavi, to je sentimentalizam. Zato je svakako potrebno da u osnovi postoji preobrazba starog čovjeka u novog čovjeka, kao što kaže sveti Pavao. Dakle, da se egoizam ukloni, da se podjele ponište, da bude ljubav i jedinstvo.

(*Strasbourg, Europski parlament, 15. rujna 1998.*)

DIJALOG

arhiv C.N.

W.D. MOHAMMED – imam mira

Premينو veliki prijatelj Fokolara, afro-američki muslimanski duhovni vođa iz SAD, jedan od predsjednika Svjetske konferencije religija za mir

"Obvezujemo se da ćemo zajedno nastaviti put što su nam ga otvorili naši veliki vođe", piše predsjednica Fokolara Maria Emaus Voce obitelji i sljedbenicima "predragog W.D. Mohammeda koji je darovao svoj život za mir i sveopće bratstvo".

Duboko duhovno prijateljstvo povezivalo je preko deset godina Chiaru Lubich i imama koji je po svom moralnom autoritetu bio priznat kao najveći vođa afro-američkih muslimana. Preminuo je 9. rujna u svojoj kući u Markhamu, u Illinoisu, u dobi od 74 godine.

U američkim novinama čitamo: "Tisuće ljudi sa svih strana SAD-a došli su na njegov pogreb želeći odati počast ovom muslimanskom vođi"; "Skupine muslimana nekad ranjene unutrašnjim podjelama našle su se ujedinjene pred čovjekom koji je istrošio svoj život da bi donio jedinstvo". Jedan od njegovih sljedbenika kaže: "11. rujna 2001. bio je žalostan dan za muslimane. A današnji nas dan ispunja ponosom".

Zajednički put sljedbenika imama Mohammeda i Chiare Lubich započeo je povijesnog 18. svibnja 1997. u džamiji Malcolm Shabazz

(poznat i kao Malcolm X) u Harlemu u New Yorku. Tada je po prvi put žena, a k tome i kršćanka i bjelkinja, uzela riječ u toj džamiji. Bilo je nazočno tri tisuće muslimana i veliki broj članova Pokreta fokolara. Malo kasnije na privatnom susretu W.D. Mohammed i Chiara sklopili su savez u ime jednoga Boga: raditi bez predaha za mir i jedinstvo.

Vjernost tome savezu donijela je nebrojene plodove jedinstva između zajednica Fokolara i njegovih sljedbenika. Dijalog se razvijao i postao znak nade, svjetlo za mnoge. Pokazao se osobito važnim nakon terorističkog napada 11. rujna.

Sljedila su razna putovanja imama Mohammeda i njegovih sljedbenika u Rim na međureligijske susrete u organizaciji Fokolara. Godine 1999. kao predstavnik svih muslimana bio je pozvan govoriti na velikom međureligijskom susretu u sklopu priprema na veliki jubilej na Tigu sv. Petra, u nazočnosti pape Ivana Pavla II. Tom je prigodom Papa ohrabrio i blagoslovio dijalog koji je započeo s Fokolarima.

Godine 2000. ponovno je pozvao Chiaru da govori pred 7000 muslimana i kršćana okupljenih u

Washingtonu na dva dana pod naslovom: Faith Communities Together (Vjerske zajednice zajedno), jer tvrdio je: "Amerika ima potrebu slušati tvoju poruku, vidjeti ovo jedinstvo koje nas povezuje".

Od tada pa sve do danas u mnogim zemljama SAD-a održavaju se susreti u duhu sveopćeg bratstva. Na njima se produbljuju točke duhovnosti jedinstva, kako s kršćanskog tako i s muslimanskog motrišta, uz razmjenu

Duboko duhovno prijateljstvo povezivalo je preko deset godina Chiaru Lubich i imama W. D.

Mohammeda koji je po svom moralnom autoritetu bio priznat kao najveći vođa afro-američkih muslimana

konkretnih životnih iskustava.

Voditelji Pokreta fokolara iz Chicaga s imamom Mohammedom susreli su se nekoliko dana prije njegove smrti. On je predvidio svoje sudjelovanje na narednom međunarodnom skupu za islamsko-kršćanski dijalog koji će se održati u Castelgandolfu od 9. do 12. listopada. No liječnik mu je zabranio duga putovanja zbog srčanih smetnji.

Kada su Chiaru pitali za njezin odnos s imamom Mohammedom, odgovorila je: "Dobro se osjećam s njim jer mi se čini da ga je Gospodin stavio uz nas, kao što je i nas stavio uz njega, jer ima svoj plan ljubavi koji ćemo razumjeti malo po malo, kako budemo napredovali u našem zajedništvu".

A imam Mohammed je u jednom intervjuu izjavio: "Po mojem mišljenju moguće se osloboditi otrova predrasuda ako smo duhovno izliječeni. Mi možemo pokazati kako se osobe različitih religija prepoznaju dijelom jednog jedinog čovječanstva. Mislim da radimo nešto veliko, da ljudima koji su mrzili omogućujemo da se oslobode mržnje, da nađu novi život, novu radost, jer je teret predrasuda uklonjen iz njihova srca." □

SVJEDOČANSTVO

*Marija Vrdoljak
ispričala je svoju
životnu
pripovijest na
Marijapolju
u lipnju ove
godine*

Rođena sam u brojnoj obitelji, gdje sam od malena upijala duh vjere, molitve i požrtvornosti. Kako sam odrastala ta mi se vjera činila ograničena na tradiciju i ne baš dosljedna čitanjima iz Evanđelja što sam ih slušala na nedjeljnim misama.

Zidovi podjele u mom rodnom selu blizu Livna bili su mi bolni. S pravoslavnima nisam smjela razgovarati, preko muslimanskog dijela sela nismo smjeli ni proći. Na misu bih odlazila jer sam morala, a pritom sam često promatrala mlade, moje poznanike i donosila neke zaključke, zaražena idejom da vjeruju samo oni koji su nazadni i slabi.

U šesnaestoj godini, kad sam s obitelji već živjela u Zagrebu, proživljavala sam duboku krizu i došla do onog strašnog zaključka da Bog ne postoji.

Tako me susret s idealom jedinstva zatekao praznu od vjere, ali i žednu za nešto istinsko. Ljudi koje sam pritom upoznala bili su mi primjer ostvarenih osoba i živi odgovor na mnoga moja pitanja: mladi današnjeg vremena, moderni, inteligentni, širokih obzorja.

Taj me život sve više privlačio. Bila sam spremna na svaku žrtvu da bih ostala blizu izvora svjetla koji sam otkrila. Počela je moja životna škola: naučiti ljubiti, živjeti za druge, darivati se, otkrivati Božju volju i slijediti je. Što sam se više darivala, bilo mi je ljepše. Na samom početku Chiara mi je dala novo ime: Rezi, koje dolazi od talijanske riječi 'dragocjeni biser', a upućuje na prisposobu iz Evanđelja gdje Isus govori da je kraljevstvo nebesko kao kad trgovac traga za lijepim biserjem: pronađe jedan dragocjeni biser, ode, rasproda sve što ima i kupi ga¹. Nakon nekog vremena

Dina Perkov

MOJ dragocjeni biser

i ja sam shvatila da sam pronašla taj biser i da me Bog poziva da Ga slijedim u fokolaru.

Sjećam se da mi je mama nakon prvih susreta rekla da sjajim kao Mojsije koji je sišao s gore. Znala je da sam jako živahna pa je smatrala da će me oduševljenje brzo proći... no nije bilo tako. Bila je iznenađena promjenama u mom životu. Primijetila je kad bih uspjela prekinuti gledanje televizije i ići učiti ili kad bih odmah došla na poziv da perem suđe; osjetila je kad sam je podržavala u teškim trenucima, nakon tatinog povratka s dugogodišnjeg rada u Njemačkoj.

S roditeljima se izgradilo duboko prijateljstvo i prije moga odlaska dali su mi punu slobodu pri odabiru moga životnog puta te mi povjerili da se s njima brinem za mlađe sestre i braću.

Živo mi je u sjećanju kad je

Chiara nama mladima jasno govorila da trebamo biti potpuno nenavezani kako bi Bog uvijek mogao naći mjesta u nama. Slikovito je govorila da ptica ne bi mogla letjeti kad bi bila samo tankim koncem zavezana za zemlju. Od tada sam pazila da moje srce bude uvijek slobodno.

Jednom sam od prijateljice dobila dnevnik. Bio je to moj prvi poklon, kupljen u Belgiji, u ono vrijeme rijetkost. Sestra mi ga je često uzimala u ruke i gledala, a mene je to smetalo, pa bih postala nervozna i nestrpljiva. A onda sam se upitala da nisam možda navezana, da možda ne volim više dnevnik nego sestru? I poklonila sam joj ga. Radost nakon toga bila je snažna i ponavljala bi se svaki puta kada bih se uspjela osloboditi od svega što me sputavalo u ljubavi i darivanju.

Osjećala sam da se nalazim na neiscrpnom izvoru i koliko sam

**Marija
Vrdoljak**

više živjela za Boga, toliko sam više pronicala u nadnaravni život. Kad sam čula Chiarinu meditaciju o Napuštenom Isusu *Imam samo jednog Zaručnika na zemlji*, toliko me se dojmila da sam je prepisala i zalijepila na zid. Često sam je čitala. Bio je to poziv, pjesma koja privlači. On mi je pomogao otkriti Božju ljubav i blizinu u trenucima boli, kada sam izgubila oduševljenje, kada me molitva nije privlačila, kada sam doživljavala neuspjeh, osjećala svoje slabosti i slabosti drugih, ili kad mi se činilo da moj Ideal nitko ne razumije. Na početku sam išla naprijed s voljom, a poslije sam sve više primjećivala da moj odnos s Bogom i s karizmom jedinstva ovisi o tome kako živim te teške trenutke. Kad se u duši zaustavim pred boli, kao pred živim Raspetim, i mirno Ga prihvatim, svaki put doživim uskrsnuće: jedinstvo s Bogom raste, rađaju se ideje, dobijem novu snagu.

Posljednjih sedamnaest godina provela sam u Bugarskoj. Lucia Consiglio i ja otvorile smo fokolar u Sofiji 12. siječnja 1991., baš u vrijeme velike ekonomske krize, dok je u Hrvatskoj bio rat. Kad smo stigle, temperatura je iznosila 25 stupnjeva ispod nule, stan je bio skoro prazan, samo madraci na podu. Police u prodavaonicama su bile gotovo bez robe. Znam da smo tražile linoleum za kuhinju i nakon godinu dana smo ga presretne našle. Budući da nismo imale auta, nosile smo ga po cijelom gradu do kuće.

Problem su nam bile i vize, trebale smo naći načina kako ostati u toj zemlji, dobiti nekakav posao, naučiti jezik. U zgradi su nas promatrali s nepovjerenjem, čak je i policija došla provjeriti što radimo...

Nakon dva tjedna obje smo se jako prehladile. Liječnik za strance je bio preskup, jer tamo svakog stranca gledaju kao bogataša... Ali u svim tim situacijama mogle smo doživjeti zahvate Božje ljubavi, koji nikad nisu kasnili, ako smo bile u ljubavi i potpuno vjerovala da Bog može sve. On nam je bio

prema svemu što je dolazilo sa Zapada. No Bog je već pripremao osobe iz Pravoslavne Crkve otvorene za zajedništvo. Na Marijapolijima smo uvijek doživljavali snažno jedinstvo među svima, katolicima istočnog i zapadnog obreda, s pravoslavcima i onima koji ne prakticiraju vjeru.

Duboko se prijateljstvo izgradilo s biskupom Ioanom, igumanom najljepšeg bugarskog manastira u Rili

arhiv N.S.

najbolja veza za rješenje svih problema. Našle smo posao, Lucia u školi za talijanski jezik, a ja sam čuvala djecu talijanskih diplomata... Kada po zakonu nismo više mogle raditi te poslove, obje smo dobile posao u nuncijaturi.

Posebno smo bile radosne zbog mogućnosti da gradimo odnose prijateljstva s pravoslavcima. I tu je trebalo slijediti Božji plan. Bilo je predivnih iskustava, no nakon pada komunizma počeli su i problemi. Budući da su masovno počeli dolaziti misionari sa Zapada, a i mnoge sekte koje su na nogometnim stadionima organizirale svoje susrete, Pravoslavna Crkva zatvorila se

Duboko se prijateljstvo izgradilo s biskupom Ioanom, igumanom najljepšeg bugarskog manastira u Rili. Kad mu je 2002. u posjet došao Ivan Pavao II. biskup Ioan je rekao je: "Zidovi podjele ne stižu do neba. Ljudi su ih podigli, ljudi će ih srušiti". Tjedan dana prije njegove smrti bile smo kod njega cijeli dan, skuhalo mu ručak i puno s njim razgovarale. Bio je duboko uvjeren u besmisao podjele među našim Crkvama i o potrebi sjedinjenja.

Sada sam opet u Hrvatskoj, u Zagrebu, na istoj onoj 'njivi' gdje sam i pronašla moj dragocjeni biser.

□

¹ Mt 13, 46.

Tko zna kako to da neke osobe i kad su mrtve uspijevaju govoriti srcima mnogih ljudi, sve dotle da mijenjaju život ne malom broju osoba, privlačeći svojim primjerom da ih nasljedujemo. Našim čitateljima poznata je Chiara Luce Badano. Njezin primjer osamnaestogodišnje djevojke koja od neba izmamљуje osmijeh i u trenutku smrti, pokazuje da je i u normalnosti života jedina sigurnost u ljubavi, u ljubavi Isusa na križu.

Svoju je tjelesnu energiju nalazila u sportu koji je jako voljela, a duhovnu u svakodnevnom životu, u župi, no nadasve u povezanosti s Pokretom fokolara, u skupini mladih 'Gen' iz njezinog kraja. Znakovito je da je ona prva duhovna kći Chiare Lubich, 'časna službenica Božja' kojoj je Crkva priznala herojske krjeposti, nakon što se utemeljiteljica Fokolara preselila u nebo.

Pokušajmo razumjeti što znači ovaj prijelaz na dugom putu njezine kauze za proglašenje blaženom. To ćemo učiniti u razgovoru s biskupom u miru iz Aqvi Terme, mons. Liviom Maritanom, koji je pokrenuo biskupijski proces i koji je u ljudsko-božanskom iskustvu Chiare Luce uvijek uočavao veliku vrijednost i primjer.

Emanuele Emiliani

SVJETLO sjaji

Korak naprijed Chiare Luce Badano u dugom procesu proglašenja blaženom. Postala je 'časna službenica Božja'

Monsignore, u kojoj je fazi kauza za proglašenje blaženom Chiare Badano?

"3. srpnja ove godine Benedikt XVI. odobrio je dekret Kongregacije za kauze svetaca u kojemu se navodi da je službenica Božja Chiara Badano herojski prakticirala kršćanske krjeposti i postala 'časna službenica Božja'. Taj se dekret objavljuje u službenom biltenu Svete Stolice *Acta Apostolicae Sedis*."

S kakvim ste duhovnim raspoloženjem primili ovu dugo očekivanu vijest?

"Sa živom radošću i dubokom zahvalnošću primamo veliki Papin dar, svjesni važnosti koju poprima njegova odluka. Službeni sud Crkve – plod dugog puta na kojem su produbljene i ocijenjene informacije i sje-

dočanstva koje se odnose na službenicu Božju – posjeduju pouzdanost koja uvelike nadilazi dojmove i uvjerenja onih koji su ostali dirnuti i zadivljeni Chiarinim primjerom."

Što se potvrđuje?

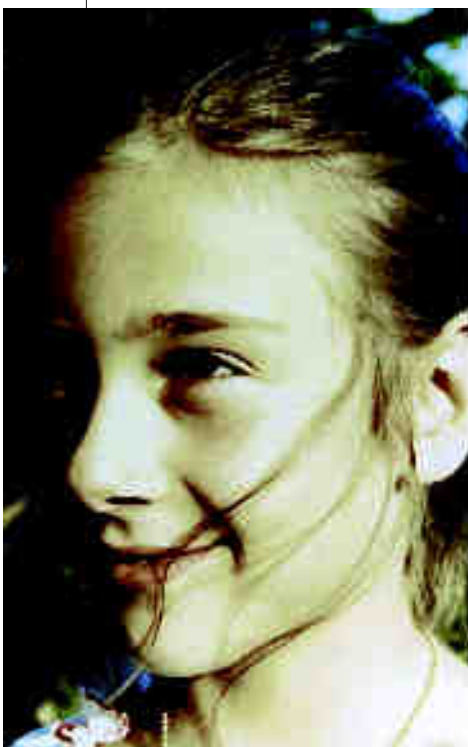
"Uobičajeno prakticiranje kršćanskih krjeposti smatra se herojskim kada se krjeposno ponašanje službenika Božjega produžuje u vremenu i postaje osobito teško, toliko da nadilazi uobičajeni način djelovanja drugih krjeposnih osoba, pokazujući na taj način stalnu odlučnost da se u svemu suobličiti s Božjom voljom."

Zašto je titula 'časni službenik Božji' važna za kršćansku zajednicu?

"Proglašenje Chiare Badano 'časnom službenicom Božjom'

potiče nas da nasljedujemo njezin primjer. Ova nam djevojka u stvari predstavlja konkretan način življenja Evandjelja. To je još jedna potvrda da je kršćanstvo doista i danas moguće prakticirati, i od strane mladih, u uobičajenim životnim situacijama. Zato činimo veliko dobro ako druge upoznajemo s Chiarinim svjedočanstvom, jer njezin primjer može pomoći ljudima svih dobi i u raznim situacijama."

Što oni koji su već dotaknuti iskustvom Chiare Luce mogu izvući iz ovog novog koraka prema beatifikaciji?

(4) archiv NS

"Time što je obznanila da je Chiara dostojna čašćenja mislim da nas Crkva poziva da pokrenemo ili nastavimo bratski dijalog s njom i da zazivamo njezin zagovor, kako za rast našega kršćanskoga života, tako i za osobe do kojih nam je stalo."

□

ZADIVLJENOST PRONALASKOM BOGA

Maria Grazia Magrini je vicepostulatorica u procesu beatifikacije Chiare Luce. Njoj stižu vijesti o malim-velikim zgodama vezanim uz djevojku iz Sassella. Evo nekoliko najljepših.

"Čvrsto vjerujem da je Uskršli Krist htio da susretнем Chiaru Luce u uskrsno jutro. Majka sam četvero djece... i oboljela sam od raka 2003. Nakon dva kirurška zahvata, ima već preko godinu dana kako mi se bolest vraća, zahvativši ruku i dio kralježnice. Liječnici mi nisu dali nade. Kako god se situacija dalje razvijala, Chiara Luce mi je podarila poruku ljubavi."

Jedna majka

"Chiara je živjela svetost jednostavno i duboko. Chiara je naša: odijevala se kao mi, slušala je istu glazbu kao i mi, promatrala je istu stvarnost koju promatramo mi. Ona nam može pomoći da pronademo Krista danas."

Pietro

"Osjećam se jako malena pred Chiarinom veličinom. (...) Željela bih imati njezinu snagu i njezinu hrabrost u patnji. Željela bih imati otvoren duh kakav je Chiarin. Onda se možda više ne bih bojala. Ja se ne uspijem odreći morfija. Zbog sina koji mi dolazi darovati svoju ljubav želim biti nasmijana majka, a morfij mi služi zato da sakrijem svoju patnju. Molim da Bog uveća moju vjeru i da bude milosrdan prema meni, kao i prema onima koji se kolebaju u tami i nesigurnosti."

Francesca – Švicarska

"Redovnica sam, sestra Majke Tereze iz Kalkute... Prije nego što sam primila Božji poziv za ovaj život, pročitala sam jednu knjigu o Chiaru Luce. Bila je jedan od važnih oruđa kojima se Bog poslužio da bi mi pomogao odabrati vjeru. Nešto mi je govorilo da trebam uzeti njezino ime, s odobrenjem nove generalice sestre Nirmale. Ono što mi najviše pomaže i što me jako sjedinjuje s njom jest izraz: "Ja imam sve". Nema nečega istinitijega, nakon što sam upoznala Boga."

Sestra Chiara Luce – Armenija

Nekoliko fotografija Chiare Luce Badano u raznim razdobljima njezina kratkog života

Naslovnica biografije djevojke iz Sassella blizu Genove, u izdanju Novoga svijeta

Povišeni krvni tlak se može značajno smanjiti promjenom životnih navika i zdravim načinom življenja: smanjenje unosa soli putem hrane, regulacija tjelesne težine, prestanak pušenja, smanjena konzumacija alkohola, redovita tjelesna aktivnost

Mirjana Grga
dr. med.

Neugodna glavobolja u zatiljku, osobito ujutro nakon buđenja, zamućen vid, šum i zvonjenje u ušima, vrtoglavica, nedostatak daha pri fizičkom naporu, nesаница, živčanost, često krvarenje iz nosa, ponekad i tragovi krvi u mokraći... simptomi su koji upućuju na prisutnost visokog tlaka ili hipertenzije.

Što je krvni tlak?

Krvni tlak je pritisak krvi na stjenke arterija. Viši je u trenutku kada se srce steže i potiskuje krv u arterije (gornji ili sistolički tlak), a niži je u trenutku opuštanja srčanog mišića (donji ili dijastolički tlak).

Krvni tlak se stalno mijenja (pri promjeni položaja, tjelesnoj aktivnosti, tijekom dana i noći).

O visokom krvnom tlaku govorimo kada se u nekoliko uzastopnih mjerenja izmjeri krvni tlak veći od 140/90 mm Hg. Uzroci povišenog krvnog tlaka mogu biti različiti, a najčešće uzrok nije poznat. Takvo stanje se naziva "esencijalna hipertenzija". Može se raditi o krutosti arterija, većoj količini krvi nego što je normalno, jačem i bržem radu srca nego što je uobičajeno. Bilo koji od tih stanja može povećati tlak krvi na zidove arterija. Ponekad povišeni tlak može biti uzrokovao nekim drugim zdravstvenim problemom, primjerice bolešću bubrega. Takvo stanje naziva se "sekundarna hipertenzija". Tada se povišeni krvni tlak normalizira liječenjem osnovne bolesti.

Povišeni krvni tlak nazivamo "tihim ubojicom", jer može biti dugotrajno prisutan bez simptoma. Ako se povišeni krvni tlak pravodobno ne liječi, može uzrokovati ozbiljna oštećenja srca, krvnih žila, mozga, bubre-

ga, očiju i drugih organa. Ovo je česta i vrlo opasna bolest od koje boluje oko 20% odraslog pučanstva i najveći je rizični čimbenik za nastanak srčanog i moždanog udara.

Kako se liječi povišeni krvni tlak?

Povišeni krvni tlak se može značajno smanjiti promjenom

željene vrijednosti krvnog tlaka, liječnik će uz iste mjere zdravog življenja propisati odgovarajući lijek-jedan ili kombinaciju nekoliko lijekova. Jedna od najčešćih pogrešaka je neuzimanje ili povremeno uzimanje preporučenih lijekova, uz očekivanje da će se krvni tlak vremenom "sam popraviti".

VISOKI KRVNI TLAK prijetnja za cijeli organizam

životnih navika i zdravim načinom življenja: smanjenje unosa soli putem hrane, regulacija tjelesne težine, prestanak pušenja, smanjena konzumacija alkohola, redovita tjelesna aktivnost. Ako se na taj način ne postignu

Važno je zapamtiti da je povišeni krvni tlak kronična bolest i njezino liječenje je doživotno.

Dosljednim liječenjem povišenog krvnog tlaka možete imati dug i kvalitetan život. □

TEOLOG

PROGLAŠENJE ŽENIDBE NIŠTAVOM i rastava

Čuo sam da je danas mnogo lakše dobiti Crkveno poništenje braka. Navodno je dostatno samo dokazati da se supružnik ne skrbi za djecu, obitelj, ili da je preljubnik. Ako je to istina, čemu onda tolika buka oko zakona o rastavi? Kakvog uopće smisla za Crkvu ima riječ »nerazrješivost« i obveza supružnika koju preuzimaju onim sudbinskim »da«, izgovorenim pred oltarom?

Čitatelj

Propusti koje navodite mogu biti uzrokom traženja *rastave*, ali ne i *ništavosti* ženidbe, ako se iza njih ne kriju neki od istinskih razloga o kojima ću poslije govoriti. Osim toga, kad se govori o »*nerazrješivosti*«, upotrebljava se netočan izraz, naime, ne treba brkati »*presudu o ništavnosti ženidbe*« koju Crkveni sud izdaje – sa sudskom odlukom o rastavi kojom se neki brak civilno proglašava »*nevrijedećim*« (poništenim).

Za Crkvu je bračni savez neraskidiv, on doživotno vezuje supružnike. Nije to nikakvo despotsko nameatanje Crkve, već najdublja težnja i potreba bračne ljubavi, odgovor Božjem naumu o braku. Nerazrješivost braka moguće je razumjeti jedino ako ga promotrimo iz perspektive čiste, isključive i vjerne ljubavi koja se potpuno daruje drugomu i otvorena je životu kojemu Isus poziva kršćanske supružnike. Riječ je o značajkama i ciljevima koji obilježuju pravu bračnu ljubav i bez kojih se ne može govoriti o kršćanskom braku.

Znamo da je za sklapanje braka potrebna odgovarajuća dob, psihofizička zrelost, slobodan izbor i

odluka, uvjeti koje podrazumijeva sama narav bračnog saveza. U nedostatku nekoga od navedenih čimbenika, brak je *ništavan* od samoga početka.

Razumljivo je da se nedostatak nekoga od bitnih uvjeta za sklapanje braka ne smije brkati s poteškoćama ostvarivanja bračnih obećanja – do čega može doći tijekom vremena, a trebale bi se nadvladati dobrom voljom i *milošću* sakramenta.

Jedno su poteškoće održavanja bračne vjernosti, a drugo je isključiti je u polazištu. Kad se netko crkveno vjenča, pretpostavlja se da želi sklopiti brak u skladu s

van, a drugo presuda o rastavi ili zahtjev za poništenjem valjano sklopljenoga braka – zbog poteškoća u suživotu ili drugih razloga.

No, što učiniti kada supružnici doista više ne uspijevaju živjeti zajedno? Naime, i u brakovima sklopljenima iz ljubavi supružnici mogu naići na poteškoće.

Kršćanska ljubav traži da se zajednički život ne prekida, ali netrpeljivost supružnika ponekad doseže razmjere koji se ne mogu prevladati.

Postoje brojne okolnosti i teške situacije koje zahtijevaju razdvajanje supružnika zbog obostranoga dobra i dobra djece.

Kako bilo da bilo, i tada oni za Crkvu ostaju *vezani sakramentom ženidbe*, iako moraju živjeti odvojeno. Bilo bi najbolje – ako im okolnosti omoguću – kad bi uspjeli ponovno uspostaviti kvalitetno zajedništvo.

Svakako, rastava koju Crkva u određenim slučajevima dopušta, ne znači rastavu braka – točnije, raskid ženidbe s mogućnošću sklapanja drugoga braka. Svima nam je, nažalost, dobro znano da razdvojeni život otvara mogućnost rastavi braka. Mnoge rastavljene osobe vremenom sklapaju nove brakove, a kako to više ne mogu crkveno obaviti, obično se vjenčaju samo civilno. Iako razumijemo poteškoće i okolnosti koje ih navode na slične korake, Crkva to ne može odobriti. Iznevjerila bi zadaću koju joj je Isus povjerio. No, ovu posljednju točku opširnije ćemo objasniti u nekom od sljedećih odgovora.

G. Rocca

Isusovim željama, a činjenice se poslije mogu pokazati drukčijima. Ako se to dogodi, Crkveni sud mora utvrditi je li brak bio sklopljen bez osnovnih uvjeta. Pa, ako se, nakon pozornog proučavanja, utvrdi da je pri sklapanju braka nedostajao neki od uvjeta, Sud potvrđuje da je navedeni brak ništavan te se, stoga, svaki od supružnika može ponovno vjenčati. Međutim, tu se ne može govoriti o crkveno odobroj rastavi. Naime, jedno je zaključak da je određeni brak ništa-

DJECA

DIJETE i molitva

Prije nekoliko dana slušao sam predavanje jednoga filozofa, nevjernika, koji je između ostaloga rekao: »Molitva je za dijete poput čarolije koja razočarava jer dijete uviđa da se ništa ne događa«. Kakvo je vaše mišljenje?

Tata

Ja nisam filozof, već psiholog, vjernik, i mislim da sa sigurnošću mogu potvrditi da molitva nikako nije poput magije. Postoji golema razlika između pripisivanja magijskih moći prirodnim pojavama i zazivanja Isusa Krista koji je živa osoba, prisutna u srcima ljudi i ima beskonačnu želju

razgovarati sa svakim čovjekom osobno. Molitva je iskonska, urođena potreba čovjeka da uspostavi odnos s nadnaravnim.

Mogao bih navesti brojne primjere djece koja su svoje roditelje, nevjernike, učestalo

ispitivala zašto ne mole. A kad govorimo o nadnaravnom, ne znači da govorimo o nečemu magičnom, nestvarnom, pri-vidnom, već o nečemu svetom, o nečemu što nije u potpunosti dostupno našim očima. Govoreći o djeci, Chiara Lubich naglasila je da duša ne poznaje godine. Stoga, dok dijete moli, ono očima duše ne »vidi« nešto nestvarno, lik iz mašte, već ljubav koja otkriva kako je lijepo i potrebno moliti.

Najveća je Isusova želja da uvijek bude s nama i, ako mu dijete molitvom otvara vrata srca, Isus će ga ispuniti i obaviti ljubavlju.

Upravo je zato važno da roditelji i vanjskim ponašanjem naglase svetost tog trenutka, primjerice klečeći dok mole zajedno s djecom.

Padaju mi na pamet riječi nedavno preminuloga filozofa Paula Ricouera koji je – govoreći o djeci – snažno naglasio da se danas potrebno vratiti simbolici koja je bitna

značajka stvarnosti koju želimo prenijeti.

A tko bolje, od oca koji zajedno s obitelji, klečeći, moli, može to učiniti? Valja pokušati – kako bismo razumjeli veličinu toga čina!

E. Aceti

OBITELJ

Kod nas u kući djeca gledaju crtiće na satelitskoj televiziji. Vjerujem da su tako zaštićeniji od opasnosti kojima ih TV izlaže. Problem je u tome što im nikada nije dosta, katkad su po dva sata neprekidno pred televizorom. Što mi vi savjetujete? Savjet da ih ne treba »posjesti pred TV« – s kojim se potpuno slažem – ne znam kako ostvariti u svakidašnjem životu, kad mi roditelji ili po čitave dane radimo, ili imamo puno posla u kući, a djeca, umorna od školskih obveza, odbijaju bilo kakvu drugu aktivnost.

Luka i Silvija

Brojni su roditelji koji se odlučuju za plaćene kanale ili neki sinkroniziran jednotemat-ski satelitski program jer vjeruju da će na taj način bolje zaštititi svoju djecu, ali to nije dostatno.

MLADI

Moj mladić i ja imamo različite prijatelje. Njegovi prijatelji ne drže do vrijednosti na kojima smo nas dvoje odlučili graditi osobni i zajednički život. Ponekad me uplaši pomisao da bi to moglo uništiti naš odnos.

Silvija

I to bi se moglo dogoditi, ali smatram da je potrebno razjasniti okolnosti koje bi do toga mogle dovesti.

Mladi par koji tek stupa u vezu spontano pokušava pronaći vrijednosti koje ih ujedinjuju i pomažu im u rastu. Njihovi prijatelji pozvani su prihvatiti tu novu stvarnost. Mnogi su od njih prije bili prijatelji jednoga ili drugoga, a sada će postati zajednički prijatelji, iako ne svi. Neki će ostati prijatelji samo jednoga. Stoga se može dogoditi da ih onaj drugi doživi kao opasnost, nekakvu vezu s

27 arhiv CN

Za dijete gledanje TV mora postati jedna od mogućnosti izbora između igre, zajedničkih aktivnosti, izlazaka i slično. Apsolutno treba izbjegavati da se TV pretvori u nužnost ili svakidašnju potrebu. Stav odrasle osobe u tome ima odlučujuću ulogu. Ponekad je vrlo teško pomoći djetetu da otkrije i zavoli

MOGU LI uključiti TV ?

aktivnosti koje mu mogu pomoći u opuštanju nakon napornoga školskog dana, ili da se razonodi otkrivajući i njegujući nova zanimanja i mogućnosti.

Televizija bi se trebala uključiti samo kad je na programu nešto osobito, a ne da se »vidi ima li nešto na programu«, i gasiti odmah nakon završetka izabranog programa. Previše gledanja televizijskoga programa je štetno. Svi se znanstvenici slažu u tome da televiziju ne treba gledati više od dva sata dnevno, ne toliko zbog negativnih posljedica, već zato što oduzima vrijeme drugim aktivnostima na koje bi se dijete trebalo, isto tako, naviknuti. U svemu je tome odlučujući pri-

mjer roditelja. Naime, svi ti savjeti nemaju smisla ako dijete pred sobom ima primjer neurednoga i pretjeranoga gledanja televizijskoga programa.

Ako je moguće, bilo bi vrlo korisno da roditelji zajedno sa svojom djecom gledaju TV. Neće to pomoći samo djeci u lakšem razumijevanju poruke – već i odraslima da razumiju reakciju djece na različite slike, kako bi mogli odabrati programe u skladu s njihovom osjetljivošću. Osim toga, to je korisna prigoda da nauče ugaziti televizor nakon željenog programa i djeci pokazati koliko im je stalo i koliko su zainteresirani za njihov život te da nisu prepušteni televiziji.

M. R. Pagliari

PRIJATELJI bez vrijednota

prošlošću, vanjski čimbenik koji može ugroziti odnos para.

Ako se to dogodi, odlučujuću ulogu igra dijalog koji nikako ne smije izostati među partnerima i može otvoriti nova obzorja razmišljanja. Zašto neki prijatelji ostaju prijateljima samo jednome od njih? Možda predstavljaju nekakav prostor privatnosti koji osoba želi zadržati? Možda se ne osjećaju prihvaćenima od drugoga? Stariji par, s dužom vezom, može doživjeti ovakve poteškoće kada jedno od dvoje želi veću neovisnost. U takvim trenucima prijatelji mogu postati alternativa pri posesivnom odnosu.

Svakako, ako želimo odgovoriti na pitanje o negativnom utjecaju prijateljstva na odnos para, mislim da je potrebno započeti od kakvoće ljubavi.

Uzajamna ljubav, na kojoj se

moraju temeljiti odnosi para i obitelji, poziva da ne mislimo previše na sebe i ne branimo se tjeskobno samo za sebe – već da se otvorimo životu drugoga. Iz toga se rađa veća samosvijest o različitosti koja postoji u svakom paru, a upravo prijatelji najčešće pomognu da to otkrijemo. Uzajamna ljubav je mudra i pojednostavljuje probleme.

Zato, umjesto da osuđujete prijatelje, pokušajte otkriti uzroke sukoba te različitost usmjeriti ka izgradnji zajedničkoga dobra, bez obzira na to kako sukob – pod povećalom krize – može izgledati.

Prijatelji »dručkijih uvjerenja« postat će prigodom za ljudsko sazrijevanje i bračno zajedništvo na koje je par pozvan.

M. T. Petrillo

arhiv RKTU

INTERVJU

Ovaj istaknuti pedagog i angažirani društveni radnik kaže da je njegov životni poziv učitelj. Izrastao u vjerničkoj obitelji, rane životne dane proveo je u rodnim Križevcima, gdje je i završio Učiteljsku školu. Nastavio je školovanje na Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu; zatim na Filozofskom fakultetu gdje je kasnije magistrirao, doktorirao i predavao.

Na tradiciji hrvatske nacionalne škole nastajao je tragati

Dina Perkov

ŠKOLA moja opsesija

Ovogodišnja nagrada za životno djelo Koprivničko-križevačke županije posljednje je od mnogih priznanja umirovljenom sveučilišnom profesoru dr. Valentinu Puževskom iz Križevaca

**Dina
Perkov**

za školom okrenutom potrebama odgoja i obrazovanja u temeljnoj izobrazbi u osnovnoj školi. U vrijeme kad se u svijetu traže nova pedagoška rješenja i on se uključuje u taj pokret. Hrabro otvara vrata hrvatske škole pokušajima i iskustvima drugih zemalja, istodobno nastojeći graditi vlastitost.

Nastupom demokratskih promjena zalaže se za obnavljanje Hrvatske seljačke stranke, postaje zastupnik Županijskog doma Hrvatskog sabora (1993.-1997.) i gradonačelnik Križevaca (1995.-1996.).

Profesor Puževski svaki razgovor započinje spominjući svoga velikog sugrađanina, trećeg hrvatskog sveca, Marka Križevčanina, čiji je postao promicatelj. Drugačije nije moglo biti ni ovoga puta.

Što Vas toliko fascinira kod Marka?

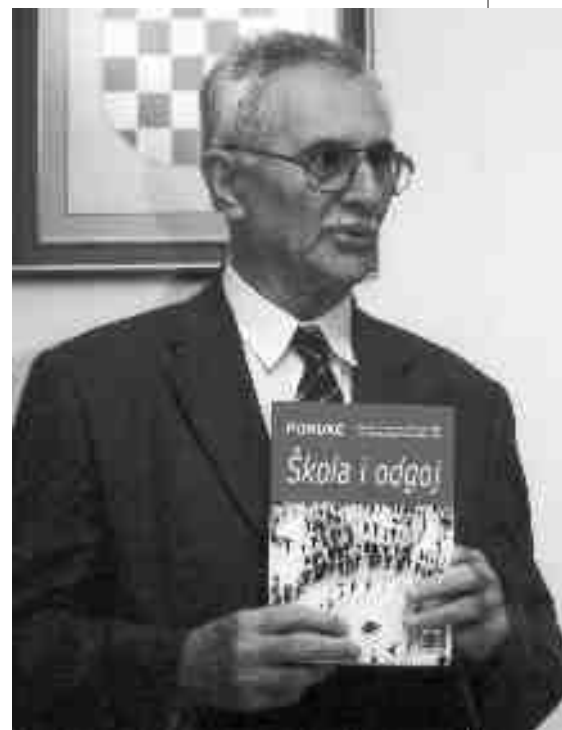
Radostan sam i sretan što ga imamo. Rodio se je i odrastao u starodrevnim Križevcima. Bio je jedan od najboljih studenata i jedini je iz rimskog Germanicum-Hungaricum postao svetac. Držao je do svoga kraja i naroda predstavljajući se kao Križevčanin i Hrvat u vrijeme kad je trebalo imati hrabrosti to isticati među pripadnicima drugih naroda. Takav je bio Marko, čovjek iz mojeg 'rodnog kutka'.

Kao vrhunskog teologa zovu ga u Ugarsku, u Slovačku. Ravnatelj je sjemeništa u Trnavi, postaje kanonik, postavljen je za upravitelja biskupskih imanja, no on se opredjeljuje i bavi

odgojem svećenika i mladih.

U trenucima jačanja kalvinizma ostaje vjeran Katoličkoj crkvi i Svetom ocu. Uz zavidne ponude da se odrekne katoličanstva on i život žrtvuje, u svojoj tridesetoj godini. Tko da se ne ponosi njime?!

Predstavljanje zbirke radova s Križevackih pedagoških dana 2007.

Duže ste vremena vezani uz osobnost sv. Marka Križevčanina?

Da, još od tridesetih godina prošlog stoljeća. Kad smo 1995. obilježavali devedesetu obljetnicu njegove beatifikacije, blagopokojni kardinal Kuharić mi je rekao: 'Profesore, pred Vama je velika zadaća. Vaš Marko će postati svetac, morate se spremati'. Iznenađenje i radost!

Započeli smo s pripremama, u Košice nas je iz Križevaca išlo 28 autobusa. Bilo je lijepo biti Hrvat u mnoštvu od 300 tisuća ljudi. Imao sam čast zahvaliti Ivanu Pavlu II. za kanonizaciju Marka i preuzeti zadaću širenja njegova štovanja.

Rano ste postali učitelj?

Da, s osamnaest godina bio sam učitelj na Kordunu, u selu Gornje

Primišlje kod Slunja. Poratno vrijeme (1949.) siromaštva i nastojanja da se zaliječe ratne rane. Bio sam jedini Hrvat u selu, ubrzo po dolasku rado prihvaćen od djece i mještana. Pjesmom smo nadoknađivali siromaštvo. Tamo sam od mojih mališana koji su me budili pjesmom: 'Pioniri posadimo cvijeće oko škole kuda učo šeće' usvojio stav da svaki radni dan u školi treba započeti pjesmom. To sam uveo u praksu škola u kojima sam kasnije radio. Radost u školskom životu postao je moj pedagoški aksiom.

Kuda Vas vodi Vaš učiteljski put?

Iza odsluženja vojnog roka radim na Učiteljskoj školi u Križevcima i posvećujem se pripremanju mladih za prosvjetno djelovanje u narodu.

Stjecao sam tu nevjerojatno vrijedna iskustva metodičkog rada. Škola je imala bogat izvanškolski život. Sjećam se akcija podizanje kulture mladih - priredbe, izložbe, sportska natjecanja, tehničke aktivnosti, priredbe po selima. Tragali smo za modernim rješenjima - sjećam se odlaska škole na nastavno logorovanje na Kalniku, uvođenje radija i filma u nastavni proces.

Imamo ovdje i Pedagoški centar za širenje suvremenog pedagoškog djelovanja u školama okolnih krajeva Koprivnice, Đurđevca, Bjelovara do Križevaca.

Nakon osam godina rada i studija uz rad, postao sam direktor škole, a ubrzo potom premješten sam u Zagreb.

Od 1961. do 1969. uspješno ste vodili Eksperimentalnu školu na Jordanovcu u Zagrebu?

Tako kažu. Osnovna ideja moje pedagogije bila bi ukratko: stvarati najprije ugodno raspoloženje, ozračje, a onda u takvom okviru organizirati život škole na način tako da djeca sama što više rade na svome odgoju. Pronalaziti nadarene, ne zaboravljajući prosječne i one kojima teže ide, poticati sve koliko je više moguće da uče biti dobri i radnici i ljudi. Ja sam za prosvjećivanje mladih ljudi koji uključuje i odgoj i obrazovanje, dakle okrenutost stvaranju i rastu cjelokupne osobe. Zalagao sam se da uđe u sadržaj života škole sve ono što bi moglo pridonijeti odrastanju mlade osobnosti, a ne samo ono propisano. Slijedi izvor

metodike koje će angažirati učenike kao subjekte u svim sferama školskog života. Trebalo je pronalaziti sadržaje ali i imati nastavnike koji vole djecu i uživaju raditi s njima. Sve to ne ide bez roditelja, izvan sumnje, s njima smo bili stalno u vezi.

Prof. Puževski niže zgrade iz svoje prakse. Uvijek u brizi za djecu, osobito onu siromašniju, koristio je sav svoj utjecaj da priskrbi ono što im je bilo potrebno. Uživao je ugled i kod roditelja ali i ljudi na položaju, bez obzira što nije bio angažiran u politici. To mu je mnogo puta omogućilo da se izvuče iz teških situacija.

Brzo se pročulo o radu ove škole. Nisu nas svi voljeli, bilo je tu i zavisti. Govorili su da dobivamo više novaca. A naša je škola zbog bogatstva sadržaja rada bila malo skuplja. Nastavnicima smo priskrbili da imaju nešto veće plaće od drugih po školama. Prosvjetna vlast i političke organizacije slale su k nama goste i iz inozemstva da vide kako radimo. Tako nas je tijekom četiri godine posjetilo 120 stranih delegacija. Znali smo sve što se događa u svijetu, ali i svijet je znao za nas. Škola je postala mjesto održavanja pedagoških susreta i savjetovanja. Došli smo do toga da smo jedan dan u tjednu imali primanje gos-

Prof. dr. Valentin Puževski zahvaljuje u ime Križevaca sv. ocu Ivanu Pavlu za kanonizaciju sv. Marka Križevčanina u Košicama 05.07.1995.

U vrijeme okupljanja HSS-a u Križevcima

Svečanost u Vježbaonici Pedagoške akademije u Zagrebu, svibanj 1972.

tiju prosvjetnih radnika iz raznih škola i krajeva.

U težnji da siromašnoj djeci stvaramo pozitivne radne uvjete okupljali smo ih u školi sve dulje, pa i cijelog dana. Izvan sumnje s organiziranom prehranom, učenjem, ali i sadržajima slobodnog vremena. Bili smo prva škola s cjelodnevnim boravkom u nas.

Kako gledate na pokušaje reforme školstva u Hrvatskoj?

Vidim, bez sumnje. Reforma je danas stalna potreba. Ima u rukovodstvu prosvjete i mojih studenata s Učiteljskog fakulteta. Sve ono što se u didaktici, školskoj pedagogici i metodikama tijekom vremena pojavljivalo sada se nastoji koristiti za hod naprijed. U tome vidim veliki napredak. Pozitivno je što se nastoji stvarati vlastita praksa.

Vrijedi cijeniti brigu o stručnom uzdizanju učiteljstva. Učitelje valja aktivirati u brizi za vlastito uzdizanje. Sjetio sam se djelovanja Pedagoškog praktikuma na Pedagoškoj akademiji, Škole pedagoga, Pedagoško-književnog zbora, a onda i osnivanja Križevačkih pedagoških dana kao susreta pedagoške prakse, pedagogijske znanosti i prosvjetnih vlasti te kolegijalnog druženja. Današnja nastojanja agencija za odgoj i obrazovanje, nastavnčkih fakulteta i stručnih udruga vrijedi podržati.

Danas se osjeća nedostatak odgoja. Mnogi se tuže: nastav-

nici, roditelji, pa i djeca.

Vrlo važno i delikatno pitanje, zanemarena je uistinu odgojna problematika. Zaslužuje i moramo joj posvećivati više pozornosti.

Kako ste doživljavali inicijative Pokreta fokolarara: vrtić u Križevcima i stručno usavršavanje iz pedagogije zajedništva?

Izvanredno! U mom pedagoškom pristupu, koji sam nastajao tumačiti, ima i elemenata pedagogije zajedništva. Veselio sam se ponuđenim inicijativama. Dopustio sam da vrtić započne s radom, bio sam tada gradonačelnik. Bilo je niz protivnika, govorili su da će nas talijanizirati. Nije se znalo kako će raditi, desetgodišnja praksa pokazala je naprednost njihova rada. Građanstvo je ponosno njihovim djelovanjem i našim novim križevačkim vrtićem. Od prvog dana visi pred zgradom hrvatska zastava. U primjeni Agazzi metode postali su primjerna pedagoška institucija u Hrvatskoj.

Studij pedagogije zajedništva organiziran ovdje, smatram doprinosom razvoju hrvatske pedagogije.

Baš kao što je u struci tražio susret teorije i prakse, profesor Puževski je nastojao da se i njegova vjera odrazi u konkretnom. Urednik knjige *Škola otvorenih vrata* prof. Antun Mijatović to je izrazio riječima: "Nikako ne bi trebali zanemariti ili marginalizirati jedno određenje koje se u mnogočemu iskazuje kao jasna mjera mnogih stvari, a to je činjenica da V. Puževski pripada svijetu katoličkih intelektualaca i da s određenim samouvjerenjem naglašava tu pripadnost. Njegova vjera je duboka baš kao i njegovo domoljublje..." (*Škola otvorenih vrata*, str. 48)

PRIVLAČNA ŠKOLA

Moja je životna opsesija bila škola. (...)

Dugo sam radio u školi, živio u školi, sa školom i za školu. Razmišljanja o tome što učiniti da škola postane privlačno mjesto svojim učenicima, ideja čijoj sam realizaciji posvetio život, sežu u moje rane životne dane. Još kao učenik osnovne škole sanjario sam o radosnoj školi. Moja osnovna škola kao građevina dominirala je većim dijelom rodnih Križevaca i činila mi se posebno lijepom. Rad u njoj odvijao se cjelodnevno. U vrijeme podnevnog odmora učenici iz neposredne blizine odlazili bi kućama, a mi iz većih udaljenosti ostajali bismo u školi i osim učiteljičinih zadataka nalazili smo vremena za igru i razonodu. Bili smo stavljeni u situacije da brinemo o sebi i uobličujemo to vrijeme po vlastitom izboru. Igra, prehrana, međusobno poučavanje, druženje, dječje razmirice pa i svađe koji puta, radost zajedništva pretvarali su našu školu u privlačno mjesto.

(V. Puževski: *Škola otvorenih vrata*, str. 319)

Knjiga *Škola otvorenih vrata* je izbor tekstova što ih je profesor Puževski pisao o školi tijekom života u kojoj se može "upoznati jedan osebujan i neponovljiv život i životni opus..." (iz proslava)

PUTOVI dijaloga / 6

DIJALOG S OSOBAMA NEVJERSKIH UVJERENJA

"Mislim da dijalog u mnogome nadilazi toleranciju;

iako toleranciju ne bih posve podcijenila,

jer na nekim područjima je dobro da postoji, tako barem nema svađe ni borbe.

No dijalog je nešto posve drugo: to je uzajamno obogaćivanje, to znači voljeti, osjećati se već braćom,

znači stvarati sveopće bratstvo već na ovoj zemlji.

Naravno, dijalog je istinski ako ga pokreće istinska ljubav.

A ljubav je istinska ako je bez-interesna; ako nije takva – nije ljubav. Onda je egoizam.

U tom bi slučaju to bio dijalog izgrađen bez ljubavi;

stoga ne bi ni bio dijalog, nego nešto drugo: prozelitizam možda.

Prozelitizam treba ostati izvan ovih vrata, ne smije ga biti, jer inače nema dijaloga.

Dijalog znači ljubiti, darovati ono što imamo u sebi iz ljubavi prema drugome,

ali i primiti od drugoga i obogatiti se."

Chiara Lubich (iz jedne poruke 1998. g.)

Cilj dijaloga između vjernika i osoba bez vjerskih uporišta jest suradnja kako bi doprinijeli izgradnji bratstva u velikoj obitelji čovječanstva.

Još četrdesetih godina oko prve zajednice Pokreta u Trentu bilo je osoba iz najrazličitijih društvenih i kulturnih slojeva, pa i bez vjerskih uvjerenja. Privuklo ih je zajedništvo dobara ostvarivano u Pokretu koji se rađao, u korist najsiromašnijih.

No nadasve **krajem sedamdesetih godina**, širenjem Pokreta, otvaranje prema osobama bez vjere, kao što su agnostici, indiferentni, ateisti, sazrijeva sve dotle da se izražava dijalogom koji ima svoju fizionomiju. Godine 1978. osniva se Međunarodni centar za dijalog s osobama nevjerskih uvjerenja. Godine 1992. u Centru Marijapoli u Castelgandolfu (Rim), održava se prvi od međunarodnih skupova koji će se kasnije nastaviti.

Kako se ostvaruje

Iz iskustva ovih godina iščitavaju se neke točke koje označavaju dijalog:

- nastoji se istaknuti pozitivno u svakoj osobi i otkriti vrjednote zajedničke svima;

- svatko ostaje vjeran svojem identitetu;

- zajedno se nastoje živjeti zajedničke vrjednote kao što su: solidarnost, jednakost, mir, bratstvo;

- svatko nastoji drugome podariti najbolje od sebe, u izraženoj vjernosti

svojim uvjerenjima, i prima drugoga znajući da svatko ima za dati bogatstva vlastite kulture;

- u tom zalaganju nema prostora za prozelitizam: daruje se jedna misao da bi se stvorio odnos s drugim, ne zato da ga se pridobije za svoje ideje;

- dijalog se temelji na dubokom poštovanju drugoga i na djelovanju u skladu s vlastitom savjesti, koju svatko nastoji dosljedno slijediti;

- gradi se nadasve na konkretnom zalaganju, nastojeći djelovati zajedno, u akcijama solidarnosti;

- skupina ne ostaje zatvorena, nego se svatko od njezinih članova, bilo koje kulture bio, zalaže raditi kako bi obnovio vlastito okružje;

- zajednički cilj je graditi zajedno ujedinjeni svijet, ostvarujući bratstvo između vjernika i nevjernika koje postaje svjedochanstvo za druge.

Skupine

Nakon raznih skupova održanih u Castelgandolfu, formirale su se skupine dijaloga

u Italiji, u Europi i u Južnoj Americi.

Neke skupine produbljuju teme od zajedničkog interesa, primjerice "laičnost i vjera" ili aktualne teme. Drugi pokreću razne društvene i kulturne inicijative kako bi proširili dijalog, a neki se zauzimaju u akcijama solidarnosti.

Dijalog među prijateljima je listić koji se prevodi na pet jezika, a povezuje oko 60 postojećih skupina dijaloga, potičući razmjenu iskustava i razmišljanja.

Povijest dijaloga s osobama nevjerskih uvjerenja

Četrdesete godine – društveno zalaganje Pokreta na počecima i velika vrijednost koju prva zajednica u Trentu pridaje svakom čovjeku i njegovu dostojanstvu privlače osobe bez vjerskog uvjerenja;

1959.-60. – započinje dijalog sa svijetom real socijalizma, unatoč velikim razlikama;

1978. – dijalog s osobama bez vjerskih uporišta se razvija i osniva se Centar za promoviranje tog dijaloga;

1992. – prvi međunarodni susret za osobe bez vjerskog uvjerenja u Castelgandolfu. Slijedili su i drugi susreti svake

dvije godine. Teme su dijalog u njegovim mnogostrukim društvenim izrazima.

2004. – međunarodni susret je usredotočen na temu: *Dijalogom za mir – iskustva slobode, jednakosti i bratstva*. Svjedočanstva o rješenu sukoba i o solidarnosti sa žrtvama rata predstavile su osobe pristigle iz Alžira, iz Svete Zemlje, Iraka, bivše Jugoslavije, Albanije, SAD i iz Kolumbije, zajedno s razmišljanjima o radikalnoj politici mira, o praštanju i društvenoj pravednosti. Susret je završen *Zajedničkom deklaracijom o miru* koja je potom upućena političnim ličnostima i običnim građanima.

2007. – *Dijalog o savjesti i siromaštvu, ideje i iskustva* bio je naslov međunarodnog susreta održanog od 25. do 27. svibnja u Castelgandolfu, gdje su se teme popraćene iskustvima kretale od slušanja

sa savjesti do zajedničkih vrijednota te od siromaštva i imigracije do razvoja i ekonomije. Nekoliko stručnjaka među kojima profesori Stefano Zamagni i Luigino Bruni, analizirali su različite oblike siromaštva i ilustrirali projekt ekonomije zajedništva s konkretnim odgovorima na probleme društvene nejednakosti i siromaštva.

U uvodnoj poruci Chiara Lubich je pozvala 200 sudionika da djelima i prim-

jerom doprinesu uklanjanju nepravda koje pogađaju današnji svijet. Između ostaloga je istaknula: "Konstruktivan dijalog u poštovanju koji među nama godinama prakticiramo već je moguće proširiti na mnoge druge. On nas sada vodi povezivanju naših snaga, snaga onih koji ne vjeruju i onih koji vjeruju, jer je suviše lijep i potreban ideal slobodnog i jednakog čovječanstva, pobratimljenoga poštovanjem i uzajamnom ljubavlju. Ako se taj ideal bude živio, moći će raspršiti tmine koje nas okružuju, a ustrajnošću i naporom dovest će do svijetle zore koju svi želimo."

Živo i aktivno je bilo sudjelovanje mladih koji su svojim pitanjima otvorili iskreni dijalog među naraštajima. U raznim izlaganjima istaknuta je temeljna vrijednost savjesti koja se istančava u uzajamnoj razmjeni, pobuđujući veću osjetljivost na potrebe drugih.

Tako su nastali projekti solidarnosti na raznim stranama svijeta: aktivnosti sa zatvorenicima, konkretna pomoć Nigeriji i Kamerunu, iskustvo prihvaćanja imigranata u sjevernoj Italiji. Od osobitog značaja je rad koji traje već više godina u Svetoj Zemlji u korist palestinskih obitelji.

N ikada u povijesti čovječanstvo nije ovisilo o volji tako malog broja ljudi, ljudi koji u svojim rukama imaju tako golemu moć. Magični virtualni mozak televizijskog i kompjutorskog ekrana dirigira ljudima i misli umjesto njih. Globalisti tu svoju nevidljivu diktaturu pokušavaju izgraditi na načelu autoritarnosti i na neprijateljstvu prema svakoj posebnosti i različitosti. Cilj im je potpun nadzor nad čovjekom, od rođenja do smrti, njegovo genetičko modeliranje, pretvaranje čovjeka u slabo i ovisno biće već načelno, u sofisticiranim laboratorijskim uvjetima, dok ga mučkaju u epruvetama i razmazuju njegov genetski materijal po petrijevim zdjelama i mikroskopskim stakalcima.

Tako to izgleda jednom laiku poput mene, to čačkanje po ljudskom bitku i intervencije u njegovo onostrano počelo. I tako odjednom i Big brother i trgovanje ženskim spolnim stanicama imaju mnogo toga zajedničkog, i izvan isključivo etičke domene. Kao da smo svi u jednom kotlu podmazanom istom mašću.

N ikada u povijesti čovjek nije tako puno vremena provodio okružen banalnostima, podvrgnut ispiranju mozga i bespotrebnoj gubljenju vremena. Biće današnjice istrenirano je promućurnom dresurom da se pasivno okružuje suvremenim tehnološkim dostignućima isključivo s jednim ciljem – da ga ona zabavljaju, a da on u tome sudjeluje isključivo pasivno, kao objekt. Ne izmišlja ništa kreativno i pozitivno, ne sudjeluje aktivno, ne razmišlja o posljedicama, ne sanja, ne živi. Prestao je sve to onog trenutka kad je izašao iz dječjeg vrtića. Samo bulji i uzima život zdravo za gotovo.

Vrijeme začetka, trudnoće i donošenja djeteta na svijet i uz sav suvremeni medicinski napredak ostaje jedan golemi misterij. Kao što ne znamo što se događa u trenutku smrti, jer sve što nam je o tome poznato tek su nagađanja, tako nam i trenutak rađanja u spoznajnoj domeni ostaje potpuna nepoznanica.

Možemo bebicu gleduckati ultrazvučnim aparatom, možemo joj čak i izbrojati kromosome, možemo odlučiti ne doživljavati je kao potpun život, "riješiti je se", ali to je sve što nam je dostupno. Svaka intervencija unutar plodovih ovoja nosi sa sobom nebrojeno mnogo rizika i gotovo ju je nemoguće sigurno izvesti osim ako se ne radi o tankoj igli kojom se izvodi amniocenteza. No ni to bez rizika. I dok ono pluta u toploj majčinoj utrobi, dok je "zakačeno" za placentu i upija život kroz čudnovatu pupkovinu, nama je spoznati život u njegovoj suštini gotovo nemoguće. Pa kada vidim kakvo sve-

togrđe rade danas ljudi od svoga života koje je, kao toliki misterij, vrijedno puno više dostojanstva i brige, iskočila bih iz vlastite kože.

No ne bi htjeli ljudi piti, drogirati se, mučiti druge i sebe, ratovati, ubijati... ne bi htjeli,

ali ih tjera ovo današnje globalističko ludilo.

Ludilo, jer globalizacija ima i svoje dobre strane. Zaziru od lijepog, jedinstvenog, dubokog, a utapaju se u površnostima, plitkim sentimentalnostima i izvanjskoj slici svojega postojanja. Jedino čime bi se danas čovjek trebao baviti da se spasi od propasti jest njegovati taj grm u dubini svog srca na kome je golubica Duha savila svoje gnijezdo.

□

Paola
Glavurčić

ČOVJEK i "ljudovanje"

Krother W.